ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4442 — ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 29/12 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1900 — ՈՒՐԲԱԹ — 18 ՃԷՄԱԶԻԼ ԱԽՐ. 1313 — ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4442

درعليه‌ده غلطه (آروه‌لق) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Գալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
á la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 փարա

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 փարա

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	ղրշ.
» » » »	վեցամեայ	70	»
» » » »	եռամեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրկ.
» » »	վեցամեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:

Ցեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԵՒ «ԱԶԳԱՅԻՆ ՆՕՔԵՐ»

Դ.

Ցիշեալ խմբագիրը միահոգէն կը կարծէ թէ վարժարանի մը համադրական արտադրութիւնը իր հանած գրողներն են, և թէ «լաւ գրողներ արտադրելը ամբողջութեան դերազանցութենէն կախում ունի», որով ըսել կ'ուզէ պարզապէս թէ ինքը տիրացած է այդ դերազանց ամբողջութեան և հետեւաբար լաւ գրելու արուեստին: Բացառիկ տալանդներու գոյութիւնը ընդունելով հանդերձ, տուգիւ սքանչելի բան կ'ըլլար եթէ որ և իցէ մանկավարժ ձեռնհասըլլար այդպիսի ներդաշնակ ուղղութիւն մը տալու յաջողիլ վարժարանի մը մէջ և դրական արդիւնք ստանալ: Այս առթիւ կը վերթանք չնորհաւորել մեր հոգեբան խմբագիրը իր յայտնած մանկավարժական կարծիքներուն համար: Եւ սակայն պէտք է գիտնալ թէ այդ կարծիքները առաջիմ գործնականին մէջ կուտ մը չեն արժեր, և որչափ ալ օգտաւէտ ըլլան, բնաւ չեն համապատասխաներ ճշմարտութեան:

* * *

Կտակակատարին, խնամակալութեան, հոգաբարձութեան և տեսչութեան պաշտօնները, զորս չափազանց կը դնէ մեր դժուարահաճ խմբագիրը, կը բլլին հոգելոյս բարերարին կտակագրէն և այս վերջիններուն պարտականութիւնները սահմանագծուած են Ազգ. Կեդրոնական Վարչութենէն վաւերացեալ Կանոնագրով մը: Արդ այդ կանոնագիրը աչքէ անցնողը բացորոշապէս կը տեսնէ թէ վարժարանին տեսչութիւնը չի կրնար իր կամքին համեմատ գործել, այլ՝ իրմէ վերադաս պաշտօնէութեանց հակակշիռին ենթակայ կը գտնուի, մանկավարժական խնդիրներու մէջ իրեն գործակից և հաւերաշխ ունենալով ուսուցչական ժողովը: Սակէ զատ, որչափ գիտենք, Վսեմ. կտակատարին վստահութիւնը չարաչար գործածուած չէ բնաւ, նկատելով թէ Ն. Վսեմութիւնը աւանդելի բոլոր առարկաներու դասաւանդելու մասին իսկ աշակերտ հսկողութիւն ի գործ կը դնէ իր գրեթէ բոլոր գրութիւններով: Այս գրութիւնները միշտ յատենի ուսուցչական ժողովոյ կը կարդացուին և անոնց տրամադրութիւններուն կը համակերպի ամբողջ ուսուցչական մարմինը: Ի՞նչ կը նշանակէ ուրեմն յսփրացած, յոգնած, պաղած մակդիրներով մկրտել Տեսչութիւն մը՝ որ բարեբախտաբար առոյգ է դեռ, և տասնիւնը տարիներէ ի վեր կը պաշտօնավարէ իշխմտորէն, չբնահայեցօրէն և հաւասարօրէն: Եթէ այսչափ ժամանակ պաշտօն վարող տեսչութիւն մը կրնայ յոգնած նկատուիլ, ուրեմն քսանչիւնդ և աւելի տարիներէ ի վեր պաշտօն վարող տեսուչները համեմատաբար չատ աւելի յոգնած պէտք է նկատուին.—բաղդատութիւն մը՝ որ ըստ ինքեան զուրկ է տրամաբանական հիմունքներէ:

* * *

Անոյշ խնդիր մը դարձաւ նախ սա պարագան թէ Իզմիրէն Պ. Մարտիրոս Տէրպետերեանի գրած օրագրոց. 18 թերակիր նամակը ի՞նչ պատճառաւ նոյնութեամբ և ամբողջովին հրատարակել կարելի եղած չէ: Ցայտնի է թէ ամէնէն լաւ գրուածներն իսկ եթէ ամբողջովին ի լոյս չընծայուին, այլ բաւական համարուի կցկտուր պարբերութիւններ միայն ըստ հաճոյս ի մէջ բերել, ամբողջական իմաստը կը կորսնցնէ իր կարեւորութիւնը և ընթերցողը չի կրնար յստակ ու որոշ գաղափար մը կազմել գրուածին ոգւոյն ու արժէքին վրայ: Եւ ինչէ՞ն գիտնանք թէ վարժարանին համար նպաստաւոր ոգւով գրուած և ուղղակուած այս կարգի ուրիշ յօդուածներ արժանացած չեն «մտաւոր զարթիւղին մէջ նետուելու պատուոյն», իբր անյարմար դատուելով անոնց հրատարակումը: Ըստ այսմ, պատճառներ ունինք տարակուսելու տեսչութեան վրայ՝ ի՞նչ խօսքերուն՝ որոնք կը վերագրուին Սանասարեանի այդ նախկին յաջողակ շրջանաւարտին: Շատ տարօրինակ կը թուի, զորօրինակ, սա յայտարարութիւնը թէ «այսոր գաւառային բոլոր վարժարանները Սանասարեանցիներուն ձեռքն են, յայտարարութիւն մը որ, եթէ երբեք եղած է, պարզապէս թիւրիմացութեան արդիւնք է, քանի որ գիտենք թէ Խաղեթօքը ուսուցիչներ միայն պաշտօնավարած են ու կը պաշտօնավարեն Կարնոյ, Բաբերդի, Տրապիզոնի, Վանայ, Տիարպէքիրի, Դարէյժի, Թէհրանի, Կեսարիոյ, Բինկեանի, Հալէպի, Իզմիրի, Պրուսայի, Գասթէմունիի, Սամսունի և Սեբաստիոյ մէջ:

Եթէ հնարամիտ խմբագիրը լրջօրէն կ'ընդունի թէ Պոլսոյ անխիղճ բոլոր նախակրթարանները ուսուցիչներ և մինչեւ իսկ անօրէն-ուսուցիչներ հայթայթած են դաւառային դպրոցներուն, բացարձակ անտեղութիւն մը կը խօսի: Կարելի է այսպէս միայն ենթադրել թէ դաւառային դպրոցներուն մէջ Պոլսէն պաշտօնի կոչուած ուսուցիչները եթէ քաջահմուտ եղած են իրենց դասախօսած առարկաներուն, եթէ այդ նախակրթարաններէն ընթացաւարտ ըլլալէ չատ վերջը՝ գործնական փորձառութիւն մը ստացած են, և եթէ անբասիր վարք մը ցոյց տուած են, թերեւս կարող եղած ըլլան քանի մը տարի պաշտօնավարել իրենց դացած կեդրոններուն մէջ, ինչ որ հաղուադէպ դրժբախտարար: Ինդիրը կը տարբերի եթէ ասոնք ըլլան Պոլսոյ մէջ ուսում առնող և ինքնազարգացմամբ առաջացող դաւառացի երիտասարդներ: Մակայն քանի որ մեր լաւատես խմբագիրը կը կարծէ թէ Պոլսոյ նախակրթարանները կարող եղած են և են նշանարիս ուսուցիչներ արտադրելու, ուրեմն ի՞նչ հարկ կայ կեդրոնականին և ուրիշ միջնակարգ վարժարաններու գոյութեան և կամ նոյն իսկ վարժարանոցի մը հաստատման:

Նախանձայոյզ խմբագիրը չի կրնար զսպել իր զայրոյթը՝ երբ իրեն ցոյց կը տրուի թէ Նախկին Սանասարեաններ, Ֆրանսական ու գերմանական համալսարաններէ, իրենց գիտական քրոնիկները և զանազան յօդուածները կ'ուղղեն Արեւելքի, որով լուսեւէյն հասկցնել կ'ուզէ որ եթէ ասոնք կ'ուզեն «անուն մը շահիլ հրապարակին վրայ» այդ գրութիւնները պարտին ուղղել ի՛ր թերթին:

* * *

Ի հարկին տեսնուելու հաստատ խոստումով, կը վերջացնեմ իմ խօսքս, յայտարարելով թէ վարժարանական վերամուսի պահուն յերիւրուած այսչափ ձրի զրպարտութիւնները ունին անշուշտ մէկ աւելի շարժառիթներ, որոնք անծանօթ չեն ամէն շրջահայեաց մարդոց...

Գ. ՃԻՑԼՐՃԵԱՆ
Սան-ուսուցիչ ընական գիտութեանց Սանասարեան վարժարանի

ՎԵՍՏԵԱՆ ԿՈՅՍԵՐԸ

Վեստայի քրմութեան ծագումը չատ պարզ է և մեկին: Նախապատմական ժամանակներու մէջ երբ մարդիկ կրակը երկու կաւ չոր փայտի շփումով միայն կը վառէին կամ կայծքարի կայծովը, իւրաքանչիւր գիւղ կը պահէր խղճիկ մը մէջ հաստակաց կրակ, որ վառ կը մնար ցերեկ և գիշեր, ամէնուն սէրքին համար: Կրակին պահպանութիւնը յանձնուած էր մատաղատի աղջիկներու խնամքին, վասն զի ասոնք միայն արտօրէն դրծի չէին երթար: Այս սովորութիւնը՝ ժամանակ մը վերջ նուիրական կրթութիւն մը եղաւ, մանաւանդ Այրայի՝ Հռոմի քաղաքամայրին մէջ, և Հռոմի հիմնարկութեան ատեն հաստատուեցան հոն Վեստական հուրն ու անոր Վեստաները:

Վեստայի պաշտօնին ընտրելին պէտք էր վեցէն տասը տարեկան ըլլար, զատակ դեռ ևս կենդանի ծնողաց, ազատ տոհմէ, անատգիւտ կենցաղ մը ապրած: Մարմնական ո՛և է տկարութիւն մերժումի պատճառ կ'ըլլար:

Վեց Վեստեաններ կը գտնուէին, ո՛չ աւելի: Այն որ կոյսերու ուխտը կը մտնէր՝ կ'առաջնորդէին զայն Վեստայի անդաստակը: Հոն՝ անոր կորուած մազերը կը կախէին իրը ընծայ, նուիրական եւ վաղեմի ծառերէն մէկին, Պլինիոսի ատեն հինգ հարիւր տարեկէն աւելի: Սպիտակ պատմուճան կը հագցնէին անոր, ընտանեկան անունը կը փոխանակէին ամատա կոչումով, և կը սորվեցնէին անոր իր պաշտօնին նոր պարտաւորութիւնները: Իր ծառայութեան օրինաւոր տեւողութիւնն էր երեսուն տարի, ու անկէ վերջ կոյսը ազատ էր իր տունը դառնալու և նոյն իսկ ամուսնանալու: Այս ժամանակը կը տրոհէին երեք տասնամեայ շրջաններու: Առաջինին մէջ իր ընկերակիցները կը հրահանգէին զայն, երկրորդին մէջ՝ իր պաշտօնին պարտաւորութիւնները կը կատարէր, և երրորդին մէջ՝ իր կարգին նորընծաները կը կրթէր: Անոնց երիցագոյնը կը յորջորջուէր Վեստեան կոյս մեծ (Vestalis maxima) և կ'առաջնորդէր միաբանութեանը: Երեսուն տարիներէ ետք անոնց աչխարհ մտնելը սակաւադէպ բան մը էր, վասն զի անոնք մեծամեծ առանձնաշնորհումներ կը վայելէին: Նախ որ չա՛տ հարուստ էին, որովհետեւ ուխտը կը սեփականէր բազմարդիւն կալուածներ. բացատի իրենց ընտանիքները մեծագումար արծաթ կու տային անոնցմէ իւրաքանչիւրին՝ ընարութեան ատեն: Հռոմէական կայսրերն ալ անոնց կը պարգեւէին մեծաքանակ գումարներ: Քսանչորս թուին, երբ Կոլոնելիա Վեստեան անուանուեցաւ, Տ'Էրերիոս պարգեւեց անոր 438,000 ֆրանք:

Վեստեան կոյսերը, ի մէջ այլոց, գերծ էին հաստակաց իրաւունքներու ինչ ինչ կանոններէն. զոր օրինակ, հայրական իշխանութեան տակ չէին այլ եւս, և անոնք կտակելու իրաւունք ունէին: Դատաստանի ատեանին մէջ անոնց վկայութիւնը յոյժ ծանրակշիռ էր: Սուիտոն կը յիշատակէ չքնաղ ապացոյց մը անոնց ճոխութեան: Ապպիոս Կլոդիոս անունով մէկը կ'ուզէր յաղթութեան տօն մը կատարել, բայց ժողովուրդը մերժեց անոր այս շնորհը. այն ատեն հաւանեցաւ ան իր աղջիկը, որ Վեստեան կոյսերու կարգէն էր, բազմիլ յաղթական կառքին մէջ և անոր պաշտպանութեան տակ, ինքն ալ յաղթանակաւ Կապիտոլիոն երթալ:

Հասարակաց խաղերու մէջ անոնց պատուոյ աթոռ տրուած էր: Փողոցները մասնաւոր ձեւով կառքերու մէջ կը նստէին: Նուիրակ մը կ'երթար անոնց առջեւէն, և ամէն մարդու, հիւպատոսին անգամ հարկ էր տեղի տալ անոնց: Ամէն կրօնական հանդիսաւորութիւններու մէջ անոնց գեր մը ունէին: 71 թուին, երբ Արմադրի մեհեանին առաջին անկեան քարը դրուեցաւ, Կապիտոլիոնի մէջ, անոնք թափօրին գլուխը կ'երեւային և մաքուր ջուր կը սրսկէին չինուածքին հիմերուն չուրջը: Իր մահէն քիչ ժամանակ առաջ, Օգոստոս, քառեակ յիշատակարաններ յանձնեց անոնց, իր կտակը, պատուէրներ իր թաղման հանդէսի մասին, իր կեանքին պատմութիւնը և կայսրութեան նկարագրութիւնը: Երբ հարկ ըլլար, չատեր կ'ապաստանէին անոնց միջամտութեան: Ովոր զանոնք թշնամանէր՝ մահուամբ կը պատուհասուէր: Եթէ Վեստեան կոյս մը հանդիպէր մահուան առաջնորդուող եղեռնագործի մը, մահապարտը կրնար յամրդի մը ստանալ: Անոնց յանձնարարութիւնը կայսրէն կ'ընդունուէր: Վերջապէս, անոնց նորհուած էր ինչպէս չատ քիչերու՝ գերեզման ունենալ քաղաքին ներսը:

Կրկին պատչաճ ունէին անոնք. իրենց պաշտօնի օրերուն զգաստութեամբ կենցաղավարել և լիովին կատարել իրենց պաշտօնը, եթէ անիրաւի գտնուէին այս մասին՝ խարազանով կը տանջուէին:

Մանր զգուշութիւններ ի գործ կը դրուէին անոնց ամբութիւնը պահպանելու: Ոչ ոք կրնար գիշերը անոնց տուներուն մօտենալ: Ոչ ոք կրնար, ո՛և է պատճառով, մտնել անոնց գաւիթը. բժիշկներն ալ թոյլատրուած չէին անոնց մօտ երթալու: Եթէ անոնցմէ մէկը հիւանդանար՝ զայն իր ծնողքին քով կը ղրկէին, կամ ականաւոր տիկնոջ մը՝ ուր մօտուստ կը հսկէին պատուէրին համար կանչուած բժիշկին վրայ: Ամէն փոյթ թափուն անոնց մարքէն վանելու համար զանոնք չէին ընդուներ ըմբշամարտերու խաղերուն մէջ: Աւադուհին, մեծ քրմապետը, հանապազօր արթնութեամբ կը հսկէր անոնց վրայ: Վեստեան կոյսի մը անհաճ գնացքը անոր վրայ կը հրաւիրէր սոսկալի պատուհաս: «Այն որ կը դրժէ սրբութեան ուխտը, կ'ըսէ Պլուտարքոս, ողջ ողջ կը թաղուի՝ Կոլլին կոչուած դուռին մօտ: Հոդ փոքր տապանատուն մը կը գործածեն, ուր կ'իջնուի գետնին հարթ հաւասար բացուած ծակէ մը. անոր մէջ կը դնեն անկողին մը, վառած կանթեղ մը և կերակուրի փանաքի պաչար մը, հաց, ջուր, կաթին դաշխուրանը և իւղին ամանը, որպէս զի թշնամանած չըլլան կրօնքը՝ սովամահ կրսնցնելով սոսկական պարտղութիւնները միայն նուիրեալ անձ մը: Ցանցաւոր կոյսը չուրջանակի փոկով փակուած դեսպակի մը մէջ կը դնեն, այնպէս որ ձայնը ուրիշներու անլսելի ըլլայ: Ամէն ոք՝ կարգի մտած՝ կ'ուղեկցի անոր լռութեամբ, զարհուրելի թախծութեան մէջ ընկղմած: Չկայ ահարկու տեսարան մը և ոչ օր մը ուր քաղաքը ասկէ աւելի չարաչուք պատկեր մը ի տես դնէ: Երբ դեսպակը սահմանուած տեղը կը հասնի, նուիրակները կը քակեն փոկերը և քրմապետը այն ատեն ծածուկ աղօթք մը կը մրմնջէ, իր ձեռքերը դէպի աստուածները կը վերցնէ, դժնդակ գործին կատարումէն առաջ, և յետոյ դուրս կը հանէ դեսպակէն Վեստեան կոյսը՝ բոլորովին քողարկուած. կը կեցնէ զայն սանդուխին վրան ու կը մեկնի: Կոյսին այդ նկուղը իջնելէն վերջ սանդուխը վեր կ'առնեն և տապանին կափարիչը կը ծածկեն:»

Հռովմայեցիները կը կարծէին թէ իրենք զօրաւոր պտի մնային ցորչափ պահպանէին եօթը նուիրական առարկաներ. Բեսինոդի վէմը՝ զոր կը պաշտէին «մեծ մայր» անուանով, Վիս քաղաքին հողէ թրծուած քառաձի կառքը, Ովրեստէսի ածիւնը: Պրիամոսի գաւազանը, Իլիոնի քողը, Պալլասի արձանը, և նուիրական ասպարներ կոչուած վահանները: Վեստեան կոյսերը չէին այ՝ ամէնը պահպանողներ: Նախնի մատենագիրներէն ոմանք կ'ըսեն թէ ասոնք քանի մը մուրբական իրեր ունէին իրենց ձեռքին տակ: Կիկերոն կը հաւատայ թէ «երկինքէն ինկած արձանը» անոնց սրբարանը կը գտնուի: 191 թուին, երբ անոնց տուներն հրդեհ ծագեցաւ, Հերոդիանոսի պատմագիր նայելով, անոնք Բլաղին տարին խորհրդաւոր իրերը, և կ'ուզէին թէ այն ատեն առաջին անգամ տեսան անսուրբներու աչքերը Աթենասի արձանը: Այս մասին սա՝ միայն գիտենք թէ այս իրերը մաք էին և հնար էր զանոնք ամփոփել հողեղէն կարասի մը մէջ: Շատ ժամանակ չէ եղած յօրվեհետէ գտնուած է այն տունը՝ ուր կը բնակէին Վեստեան կոյսերը, Սեպտիմոս Սեւերոսի ժամանակ Բլաղին լեռան ստորոտը, Հռոմի Փորոնին մօտ, ոչ հեռու Վեստայի մեհեանէն: Հռովմէական տուներէ չատ չի տարբերիր ան. մէջը կայ ուղղանկիւնի անդաստակ մը, 68 մեթր երկայնութեամբ և 28 մեթր լայնութեամբ, շրջապատուած կամարակալ սրահէ, զոր վեր կը բռնեն քառասունչորս սիւներ: Անդաստակներու ներքին կողմը կը բացուէին երկու յարկի բաժնուած տանը այլեւայլ մասերը, որոնց ամէնէն գլխաւորն էր ընդունելութեան սրահը, ընդարձակ և չա՛տ շքեղօրէն զարդարուած. չինուածքի այս բաժնին երկու կողմերը կան վեց սենեակներ, թերեւս սահմանուած Վեստեան կոյսերու: Անդաստակին մէջտեղը կը տեսնուին նըշխարները ու ութանկիւնի չինուածքի մը որ ինամով հարթ հաւասար եղած է գետնին: Թերեւս քանդուեցաւ այն՝ Վեստեան կոյսերու ձեռքով՝ անոնց ջնջման նախընթաց օրը: Անոր մէջը չէ՞ր արդեօք այն ծածուկ սրբարանը՝ ուր կը պահուէին իրերը՝ որոնց վրայ խօսեցանք: Անդաստակի սրահին մէջ շարուած կային Վեստեան կոյսերէ տանց արձանները, կանգնուած անոնցմէ բարերարուած անձերու կողմէ: Այդ արձաններէն տասներկու հատը գտնուեցան, որոնց երեքին գլուխը միայն անվթար պահուած է: Անոնց շնորհիւ կը ճանչնանք Վեստեան կոյսերու դէմքերուն ամէն մանրամասնութիւնները: Այսպէս երկար պատմուածն մը, որ կ'ինչնէր մինչեւ անոնց ոտքի սպեղները, պարեգօտ մը կը ծածկէր անոնց մարմնոյն վերի մասը, սպիտակ քող կը կրէին, եւ գլուխնին պարուրուած էր ասուիլ ապարշներով:

Թարգմ. Մ. Ֆ.

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար:

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ՊԱՐԶԱՑՈՒՄԸ

Արիւելքի 4414 – 4417 թիւերուն մէջ ամբողջովին ծանօթացուցած էինք Ֆրանսայի կրթական Նախարարութեան 31 յուլիս 1900 թուականի որոշմագիրն ու յարակից ընդարձակ ցուցակը, Ֆրանսերէնի համաձայնութեան բարեփոխուած կէտերը ճշդող. Դիտել տուած էինք միանգամայն թէ նախ այդ կրկին պաշտօնագրերուն նպատակն է ո՛չ թէ բարեփոխել Ֆրանսերէնի ուղղագրութիւնը, բառին բուն նշանակութեամբ, ինչպէս աչքի լոյս մաղթելով կ'աւետէ Պոլսական թերթ մը, այլ միմիայն պարզել Ֆրանսերէնի համաձայնութեան ուսուցումը, տնօրինութիւն մը որ կը զօրէ լոկ Կրթական Նախարարութեան իրաւասութեան սահմանին մէջ գտնուած վարժարաններուն. Երկրորդ՝ թէ նոյն իսկ այս բարեփոխումները չատ ջուր կը վերցնեն, քանի որ Ակադեմիոյ կողմէ վաւերացման դրոշմ չեն կրեր և հետեւաբար կանխահաս կը նկատուին ընդհանրացման տեսակէտով: Վերջապէս, Ֆրանսայի կրթական Նախարարութեան և Բառասուն Անմահներու մէջ տիրող այս անհամաձայնութիւնը ի նկատ առնելով, կարծիք կը յայտնէինք թէ Ֆրանսերէնի հայ ուսուցիչներն ու աշակերտները պարտին զգուշանալ յախուռն կերպով համակերպուիլ այդ կեղակարծ ու անվաւեր նկատուած բարեփոխումներուն և ըստ առաջնոյն շարունակել Ֆրանսերէնի համաձայնութեան ուսուցումն ու ուսումը:

Մեր սոյն խորհրդածութիւնները կը հաստատեն ի վերջոյ ստացուած Ֆրանսական թերթերը ուր յայտնապէս կ'ըսուի թէ՝

1. Բնաւ խնդիր չկայ ուղղագրութիւնը բարեփոխելու վրայ, ըստ որում նախարարական որոշմագիրը բոյլտուութիւններ միայն կը սահմանէ Հանրային Կրթութեան պաշտօնարանին կախում ունեցող հաստատութիւններու. մրցումներուն համար, ուղղագրական մասնաւոր փորձի վրայ ելայ խնդիրը թէ Ֆրանսերէն լեզուով խմբագրուած չարադրութեան վրայ:

2. Նախայիշեալ որոշմագրին տրամադրութիւնները չեն զօրեր ոչ միւս պաշտօնարաններուն, ո՛չ գլխաւոր վարչութիւններուն, ո՛չ իսկ կրթական ա՛յն հաստատութիւններուն որոնք հանրային կրթութեան պաշտօնարանին իրաւասութեան սահմանին մէջ չեն, հետեւաբար:

3. Այդ որոշմագիրը նոր կանոններ չի դներ քերականութեան համաձայնական կանոններուն տեղ. այնպէս որ եթէ ուսուցչական ո՛ր և է կարգի ընտրելի մը կրնայ գրել անխիղճ les livres que j'ai lu կամ las, այսպէս չի կրնար գրել Թղթատարական ու Հեռագրական, Ներքին գործերու, Դատական, Հանրօգուտ Շինութիւններու, Արտաքին գործերու, Պատերազմական և այլ նախարարութիւններու և կամ զոր օ. ինակ, Անուղղակի Տուրքերու վարչութեան մէջ պաշտօնի թեկնածու եղող մէկը: Այս վերջիններուն համար, թոյլտուութիւն չկայ, այլ Ֆրանսերէնի համաձայնութեան կանոնները կը մնան անեղծ ու անփոփոխ:

4. Յուլիս 31ի հրամանագրին 2րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, հանրային ամէն կարգի կրթական հաստատութիւններուն մէջ, պէտք չէ իբր կանոն ուսուցանել ա՛յն կրքառութիւններն ու պատուէրները՝ որոնք հակառակ են որոշ-

---

—)(1)(—

ԹՈՐԹ ԲՐԱՏԻԼ

ԴԵՂԻՆ ՄԱՐԳԻՏ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԼՈՒՏ ՌԻՉՄՈՆԴՅԻ ՄԻԼԼՈՆՆԵՐԸ

Ս.

Այդ գիշեր մեծ պարահանդէս մը պիտի տրուէր Անգլիական դեսպանատան մէջ: Բանի մը շաբաթէ ի վեր լրագիրները այդ պարահանդէսին չքեղութեան վրայ կը խօսէին, որ 1880ին տեղի ունեցած հանդէսներուն ամէնէն փայլունը պիտի ըլլար: Պարահանդէսը պիտի տրուէր Ս. Օնորէ արուարձանը գտնուած փառաւոր շէնքի մը մէջ:

Բոլոր Բարիզ ժամադրութիւն տուած էր հոն, իրը շէնզոք տեղ մը: Օրուան մարդիկը մեծ սեղանաւորներու և ելմտագէտներու խառնուած էին այդ պերճ սրահներուն մէջ. Եւրոպայի հին ու նոր ազնուականութիւնները իրենց ներկայացուցիչները ունէին:

Դեսպանատան պարտէզները մինչեւ Շանզ-Էլիզէ կը տարածուին: Ճշմարիտ դարաստան մըն էր, հիանալի արուեստով մը յարդարուած: Պատերը քիչ բարձր են ու պատատուկով գոցուած ամբողջովին:

Այս երեկոյթը եղանակին վերջին հանդէսներէն էր: Ինչպէս Բարիզի մէջ չատ անգամ կը պատահի, օդը՝ գարուն գալէ առաջ՝ բաւական տաքուկ կ'ըլլայ: Բանի մը օրէ ի վեր արեգակը կիզիչ ջերմութիւն մը կը սփռէր ամէն կողմ, այնպէս որ կարելի եղած էր դեսպանատան դարաստանը լուսազարդել ելեկտրական լապտերներով: Պարտէզին պուրակներուն մէջ հունգարական նուագախումբ մը մեղամաղձիկ կտորներ կը նուագէր: Իսկ վերը, սրահներուն մէջ ուրիշ նուագախումբ մը պարի կտորներ կ'ածէր:

Մեծ սրահներէն մէկուն մուտքին մէջ կեցած էր, սիւնի մը կրթնած Ֆրանսացի նաւային դեր դնդապետ մը, համազգեստ հագած, փեղրերը թեւին տակ, թուրը մէջքը կապած, ոգեւորութեամբ կը խօսէր սեւազգեստ երիտասարդի մը հետ: Ծովային սպան ժպտալներ կը կրէր, ինչ որ նշան էր թէ թիւնապահի պաշտօն կը վարէր ծովակալի մը քով:

Սպան բարձրահասակ ու թեթեւաշարժ, անկեղծ ու համարձակ կերպարանքով երիտասարդ մըն էր. մազերը խարտեաշ էին ու դոյնը անփայլ էր, քիչ մը արեւէն խանձած, ինչ որ ա՛լ աւելի կը շեշտէր իր աչքերուն վճիտ կապոյտը: Իր դէմքը ինքնատիպ ու առանձնայատուկ բան մը ունէր իր մէջ:

Ռաուլ տը Պլինեաք Թուլոնի մէջ ծընած էր: Պլինեաքները Բրօվանսի լաւագոյն և ամէնէն վաղեմի ազնուականութեան կը վերաբերէին: Բարեբաղդաբար Ռաուլ պզտիկ հասակէն իր գաւառէն հեռացած ըլլալով, հայրենակիցներուն խժալուր շեշտը չունէր: Ռաուլ տը Պլինեաք թէեւ Բրօվանսցի էր, սակայն գլխէն մինչեւ ոտքերը բարեղցի ու ֆրանսացի էր իսկապէս, թէպէտ մանկութեան իր առաջին տարիները Լոնտոնի մօտ Ուիլվիչի մէջ անցուցած էր, Միլիտի Հօտրօրի բնակարանին մէջ, որ իր մօրը լաւագոյն բարեկամուհին էր:

Ռառոնուհի Պլինեաք, իրը քոյր կը սիրէր տիկին Հոդրօրը, որուն հետ դատարակուած էր: Ռառոնուհի տը Պլինեաք անգլիացի էր և քիչ ատենէն ծաղիկ հասակի մէջ մեռաւ իր մէկ անբուժելի հիւանդութենէն:

—Եթէ ես մեռնիմ, ըսաւ իր բարեկամուհիին, դուք պիտի նայիք Ռաուլը: Իմ մահէս յետոյ միս մինակ պիտի մնայ ան: Կ'երդնո՞ւք այնպէս չէ: Ամուսինս կորսնցուցած եմ. ձեր վրայ միայն վստահութիւն ունիմ: Երդում ըրէ՛ք որ իմ զաւակս ձեր պիտի ըլլայ:

Տիկին Հոդրօր, լաւ ձիրքերով օժտուած կին մը, հանդիսաւոր երդումով մը խոստացած էր Ռաուլը որդեգրել: Տիկին Պլինեաք հանդարտ սրտով մեռաւ, իր զաւակին ապագան ապահովուած տեսնելով:

Ռաուլ այդ անգլիական ընտանիքին մէջ հաստատ, վայելուչ ու զօրեղ դաստիարակութիւն մը ստացած էր. մէկ խօսքով անգլիացի ու ֆրանսացի ազնուականի մը կրկին ձիրքերովը օժտուած երիտասարդ մը: Ամէն մարմնակրթանքներու, սքօրթներու սիրահար, սքանչելի կորով մը ունէր, տկարութեան ու յոգնութեան տոկացող: Բարիզի բարձր դասու ընկերութեան մէջ վայելելու ամէն յատկութիւնները ունէր: Բան մը միայն պակաս էր. Ռաուլ փոքր հարստութեան մը տէր էր, որ առ առաւելն 15,000 ֆրանքի հասոյթ կը բերէր: Ռաուլ միշտ կը նաւարկէր և չատ քիչ անգամ ցամաքի վրայ կը բնակէր: Մեծ շռայլութեամբ կը մսխէր իր ունեցած դրամը, ինչ որ սովորական է ծովու վրայ աշխատողներուն համար:

Բայց Ռաուլ ապագային վրայ մեծ յոյսեր դրած էր, որովհետեւ տիկին Պլինեաք, ինչպէս ըսինք անգլիացի էր և կրտսեր քոյրը Լորտ Ռիչմոնտի: Տիկին Պլինեաք գրեթէ առանց դրամագիտի ամուսնացած էր, Ռաուլի հօր Պառոն Պլինեաքի հետ, որ Ֆրանսայի ամէնէն ազնուատոհմիկ դնդապետ սպաներէն մէկն էր, սակայն դժբաղդաբար դեղին տենդ բռնուելով մեռած էր Մէքսիկայի մէջ: Կ'ըսէին թէ Ռաուլի հօրեղբայրը Լորտ Արթիւր Ռիչմոնտ, կոմս Ռոզվէրի, մտադիր էր իր միակ ժառանգորդը ընել զայն: Լորտ Արթիւր Ռիչմոնտ, որ հսկայ հարստութիւն մը ունէր, անկեղծ սէր մը ցոյց կու տար իր եղբօրորդին նկատմամբ: Իսկ Տիկին Հոդրօր ու իր աղջիկը Կրաս Հոդրօր հեռուէն ազգականութիւն ունէին Լորտ Ռիչմոնտի հետ:

Հիմա գանք Ռաուլ Պլինեաքի, որ ինչպէս ըսինք կարեւոր խօսակցութեան մը բռնուած էր անվայլ մարթով սեւ ու քիչ մը գանգուռ մազերով երիտասարդի մը հետ, որուն ընդհանուր կերպարանքէն ու փրանսերէն R դիրը Ղ արտասանելէն դիւրաւ կը ճանչցուէր թէ գաղթականին մըն էր:

Արդարեւ Հանրի տ'Ալբէմբ Բօնտիչէրիի մէջ ծնած էր: Դեռ նոր հասած էր Ֆրանսա և քանի մը վայրկեան առաջ անգլիական դեսպանատան սրահներուն մէջ հանդիպած էր իր սիրեցեալ բարեկամ՝ Ռաուլ տը Պլինեաքի, զոր Հնդկաստանի մէջ ճանչցած էր, երբ նաւատորմիղը այն կողմերու ջուրերը կը գըտնուէր: Երկու բարեկամները զիրար չէին տեսած բա՛ւ չորս տարիէ ի վեր: Ինչե՞ր ունէին իրարու ըսելիք: Առաջին փոխանակումները անցնելէ յետոյ.

(Շարունակելի)

մնագրին յարակից ցուցակին մէջ նշանակուած զեկուցումներուն. ուրեմն, նախակրթարաններու կամ լիսէներու մէջ, վարժապետները թէ ուսուցիչները միայն պիտի աւանդեն եղած թոյլտուութիւնները.—բայց

5. Երբ այս կրթական հաստատութիւններուն ընթացաւորս աշակերտները հարցաքննութեան ենթարկուին բայց ի կրթական նախարարութենէ՝ ո՛ր և է պաշտօնի մտնելու համար, ո՛չ ևս պիտի կարենան օգուտ քաղել այդ թոյլտուութիւններէն, այլ իրենցմէ խստիւ պիտի պահանջուի յայնժամ գործադրել քերականական համաձայնութեան ա՛յն կանոնները՝ որոնք աւանդուած չեին հէք աշակերտներուն...

Բոլոր այս խօսքերը սա երկայնաբանութեան կը յանգին, թէ կա՛մ այն է որ այդ թոյլտուութիւնները հրամանագրող կրթական նախարարութիւնը իր իրաւասութեան սահմանին մէջ եղող պաշտօններու մէջ պիտի գործածէ թեկնածու չբնաւաւորները (ինչ որ անհնարին է), և կամ այն է որ աշակերտները պիտի հարկադրուին երկու քերականութիւն ուսումնասիրելու, որպէս զի կարենան պետական պաշտօնի մը մտնել՝ չբնաւաւորս ըլլալէ յետոյ։

Արդ՝ Ֆրանսերէնը տիեզերական ըլլալով հանդերձ՝ օտար լեզու մըն է մեզի համար, և որովհետեւ այդ լեզուին տէր եղող ազգը իր մէջ խոկ բաժնուած է այս մասին, ըստ մեր խոնարհ կարծեաց, խոհականութիւնը կը պահանջէ զգուշանալ կանխակալ և հալածեալ նմանողութենէն մը։

Անձնապէս, մենք ալ կը փափագինք որ այդ թոյլտուութիւնները գործադրելի ըլլան, բայց ոչ՝ անձուկ սահմանի մը մէջ, ինչ որ կ'ենթադրէ դասաւանդութեան դիւրացում, սակայն ինչ չափ կ'ելլէ առայժմ մարմարանոցներու մէջ ուսուցանելի եւ ուսանելի այսպիսի ձախող նորութիւններ, որոնք ոչինչ պիտի արժեն յետոյ գործնական կեանքի մէջ։

Կարին Ա. Ն Թ.

Քաղաքական Լուրեր

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊԻԵՐԸ

ՏՈՒԲԹ. ՄՈՐԻՍՈՆԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

Թայմզ երկուշաբթի օրուան իր թիւին մէջ հրատարակած է Բէյքինի իր թղթացին՝ Տոքթ. Մորիսոնի սա երկու հեռագիրները.

Բէյճիզ, 1 հոկտ.—Ինչպէս արդէն ծանուցուեցաւ, ռուս դեսպան Պ. տը Կիրս՝ դեսպանատան բոլոր պաշտօնեաներուն հետ շաբաթ օրը մեկնեցաւ։ Զօրավար Թրէյցթով, ռուս զինուորներու հրամանատարը, հիմա կը գրաւէ դեսպանատան շէնքերը։ Ինչպէս կը յիշուի, 1860ին Իկնաթիէվ, համոզած ըլլալուն համար դաշնակից Տէրութիւնները որ Բէյքինէն հեռանան, Թունկ իշխանէն ստացաւ Բրիմորքի նահանգը Սիպերիոյ մէջ։ Հիմա շահեկան պիտի ըլլայ գիտնալ թէ Ռուսիա ինչ վարձատրութիւն պիտի ստանայ իր զօրքերուն մէկ մասը հեռացուցած և միւս Տէրութիւններն ալ իրեն օրինակին հետեւելու համոզած ըլլալուն համար։ Ռուսերը արդէն հասկցնելու վրայ են Զինացիներուն թէ իրենց զինուորները ամբողջովին ետ չքաշելնուն պատճառը նախ այն է որ չէին կրնար ընել, վասն զի միւս Տէրութիւններն ալ իրենց օրինակին պիտի չհետեւէին։ յետոյ պէտք էր պահպանել միջնաքաղաքին ամբարանոցը և թող չտալ որ 1860ի քանդումները կրկնուին։ Պ. տը Կիրս որ լիազօր իշխանութիւն ունի, Թիէն-Զինի մէջ պիտի սկսի բանակցիլ Լի-Հունկ-Զանկի հետ։ Այն իրողութիւնը թէ Ամերիկացիներն ալ կը նուազեցնեն իրենց զինուորներուն թիւը, աւելի պիտի օգնէ Ռուսերուն՝ իրենց բանակցութեան գործին մէջ։ Ճարոնցիներն ալ բաւական պակասեցուցած են իրենց զինուորներուն թիւը։ Գոհացուցիչ պարագայ մըն է այն լուրը թէ Բաօ-Թինկ-Ֆուի արշաւանքը վերջնապէս որոշուած է, թէ երկիւղ կայ թէ Զինու արքունիքը առիկ լրար անցնելով պիտի չարունակէ իր գնացքը դէպ ի Սի-Նկան Ֆու։ Խնամակալուհին չյաջողեցաւ Թայ-Եուան-Ֆուի մէջ կառավարութեան նմանող բան մը հաստատելու փորձին մէջ։ Հրաման տուած էր Բէյքինի այն բոլոր մանտարիններուն որոնք նախապէս բարձր պաշտօններ կը վարէին, Թայ-Եուան-Ֆու երթալ, բայց ամէնքն ալ մերժեցին այդ հրաւէրը, ըսելով որ անձնական տկարութիւն ունին և թէ կարելի չէ անցնիլ միջազգային զինուորներուն գիծերը։

Բէրլին, 3 հոկտ.—Ռուս զինուորներուն ետ քաշուիլը նախապէս կարծուածէն շատ աւելի կատարեալ է։ Ռուսական պահակ զինուորներու թիւը նորէն զեղչուեցաւ։ Միջնաքաղաքին ամբարանոցը պաշտպանող զինուորները ետ դրկուեցան և այդ ամբարանոցը յանձնուեցաւ Զինացիներուն։ Լի-Հունկ-Զանկ կայսեր հաղորդեց Գերմանիոյ ծանուցագիրը որով կը պահանջուի պատժել՝ օտարներու ոսկանութիւնը կազմակերպող պաշտօնատարները։ Կայսրը ատոր իբրեւ պատասխան ստորագրեց հրամանագիր մը, պատուիրելով որ Թուան իշխանը և Ցոքսրներու միւս պետերը որոնք ամբաստանուած են վերջին չիմաթութիւններուն համար, ատոմհանգարուի ըլլան և պատժուին։ Այդ պաշտօնատարները որոնք վերին իշխանութեան շուրջը կը գտնուին, իրենք գրել տուած են իրենց պատժուիլը պատուիրող հրամանագիրը, հետեւաբար այդ պատիժները բոլորովին անբաւական են և չեն կրնար Գերմանիան գոհացնել։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՉԻՆ

Շանկայ, 5 հոկտ. (Թայմզի հեռագիր).—Տեղական մամուլը կը ծանուցանէ թէ Լի-Հունկ-Զանկի խոստացեր է Մա՛ր-չուրիոն Ռուսիոյ թողուլ պայմանով որ Ռուսիա իր զինուորները ամբողջութեամբ ետ քաշէ Զինէն և միւս Տէրութիւնները համոզէ հաշտութեան համար բանակցելու։ Այս զրոյցը մինչեւ հիմա ո և է կերպով չհաստատուեցաւ, բայց այն իրողութիւնը թէ տեղական մամուլին կողմէ հրապարակ կը հանուի, իր նշանակութիւնը ունի։ Կը ծանուցուի թէ խնամակալուհիին ազգական Հուայ-Թա-Բու, որ 1898ին կայսեր կողմէ չնորհազուրկ եղած էր, Թուան իշխանին պիտի յաջողէ՝ իրեւ նախագահ արտաքին գործոց Որհուրդին, և Նանկ-Լուի՝ իրեւ սպարապետ։

ՉԻՆԱԿԱՆ ՑԱՐԶԱԿՈՒՄՆԵՐ

Հոնկ-Քոնկ, 6 հոկտ. (Թայմզի հեռագիր).—Հազար հոգինոց հրոսախումբ մը երէկ յարձակեցաւ Սայ-Ուան քաղաքին վրայ՝ Սամ-Զուէնէն ութ մղոն դէպ ի հիւսիս, բայց ետ մղուեցան։ Ղ'ըսուի թէ հարիւրի չափ չինացի զինուորներ այսօր նոյն քաղաքին վրայ կը քալեն, յարձակում մը կատարելու համար։ Սահմանագլուխին անգլիական զինուորներուն թիւը աւելցաւ։ Խորտակեց մը տրուեցաւ անոնց։ Ուրիշ զինուորներ կազմ ու պատրաստ են այնքա՛ն եղած ատեն գործելու համար։

ԹԻԷՆ-ՋԻՆԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Պէրլին, 7 հոկտ. (Թայմզի հեռագիր).—Այն լուրին առթիւ թէ Թիէն-Զինէն Բէյքին տանող երկաթուղիին վարչութիւնը Գերմանացիներուն յանձնուած է, Գեօրգիսէ Զայբունկ կը յայտարարէ որ եթէ ատոյգ է, ատիկ չի հետեւիր թէ Գերմանիա այդ երկաթուղիին տիրական կ'ուզէ, այլ թէ գերման զինուորները հարկ եղած բոլոր իրեղէնները ունենալնուն համար կրնան որչափ որ կարելի է շուտով նորոգել երկաթուղիի այդ գիծը։

ՉԻՆՈՒ ԳՈՒՆԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Շանկայ, 6 հոկտ. (Թայմզի հեռագիր).—Զինական մաքսերու հասոյթովը երաշխաւորուած 1898ի չինական փոխառութեան հոկտեմբերի տոկոսները վճարուեցան։

ՉԻՆՈՒ ԱՐՔՈՒՆԻՔԸ

Նիւ-Եորքէն հոկտ. 6 թուականով կը հեռագրեն Ֆրանֆոռտեր Զայթունկի.—Ուաշինկթընի ճարտնական դեսպանը հեռագիր մը ստացաւ՝ ծանուցանող թէ Չինու կայսրը հրամանագիր մը հրատարակեր է որ կը պատուիրէ Շան-Սիի հիմնուան կուսակալին նոր պալատ մը կառուցանել Սի-Նկան-Ֆուի մէջ, ուր պիտի երթան կայսրը ու կայսրուհին։ Կայսրը կ'ըսէ թէ մինչեւ Թայ-Եուան-Ֆու ընկերացած է կայսրուհիին, բայց հոն մնալու մտադիր չէ, վասն զի Սի-Նկան-Ֆու աւելի յարմար տեղ մըն է։

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻՆԵՐԸ

Թիէն-Զինէն հոկտ. 5 թուականով Սբանճարի ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ նոյն առտուն Գերմանացիները ճախողուած մը ունեցեր են Թիէն-Զինէն մէկ քանի մղոն դէպ ի հիւսիս։ Ութ հազար Զինացիներ յարձակեր են Գերմանացիներուն վրայ, որոնք պարտաւորուեր են ետ քաշուիլ դէպ ի Թիէն-Զին։ Պատճառներ կան կարծելու թէ Գերմանացիներուն դէմ ելլողները ոչ թէ Պօքսրներ էին, այլ Լի-Հունկ-Զանկի նախկին զինուորականները։

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պ. Մաք Բէյնի երկուշաբթի օհիոյի իր կալուածներէն Ուաշինկթընի պիտի դառնար և նոյն օրը գումարուելիք նախարարաց Որհուրդի մը մէջ խորհրդակցութեան պիտի ենթարկուէր Ֆրանսայի առաջարկութիւնը։ Ուաշինկթընի մէջ չի կարծուիր որ ամերիկեան կառավարութիւնը ամբողջութեամբ ընդունի Ֆրանսայի առաջարկութիւնը, ոչ ալ զինուորական գործողութեան մը համար միւս տէրութեանց աջակցելու յանձնառութիւն մը ընել։ Ամերիկեան մամուլը տակաւին բան մը չըսեր Ֆրանսայի առաջարկութեան համար, թէեւ անոր «կարեւորութիւնը» ամէն ոք կը խոստովանի. բայց ժամանակ կորնչեցնելու ատեն չէ, վասն զի Շանկայէն կը գրեն Տէյլի Նիւզի թէ Թուան իշխանին յաջորդները բոլորովին գաղափարակից են անոր։ Նոյն թղթակիցը կը յարէ թէ Շանկայի մէջ տիրող կարծիքի մը նայելով, միջազգային զինուորները թող տալու չեն որ Զինացիները զինուոր, զէնք ու ռազմամթերք ղրկեն հիւսիսային կողմը, մինչեւ որ Զինու արքունիքը Բէյքին վերադառնալու հաւանի։

Ռ Ո Ի Տ Ի Ս

Բեռերսպուրկ, 8 հոկտ. — Ռուսիոյ պաշտօնաթերթը հետեւեալ հեռագիրը կը հրատարակէ զոր Ալէքսիէվ դէր-ծովակալը Շան-Հայ-Ֆուանէն ղրկած է հոկտ. 3 թուականով.

«Գիշերուան մօտ նաւահանգիստ հասայ, ուր, մերիներն զատ, գտայ անգլիական, ամերիկեան, գերմանական, ֆրանսական ու ճարտնական ծովակալները։ Մեր փոխադրանաւերը, որոնք երէկ հասած էին, անմիջապէս ճամբայ ելան։ Կէս գիշերուան մօտ մեր զինուորներուն մեծ մասը ցամաք ելած էր։ Ծովակալներու միջեւ գոյացած համաձայնութեան մը հետեւանքով, զանազան ամրոցներու գրաւումը յանձնուեցաւ իւրաքանչիւր տէրութեան զօրախումբերուն։ Հինգերորդ ամրոցը Ռուսերը գրաւեցին։ Առաջին և գեղակին եղերքը գտնուածները բոլոր տէրութեանց զինուորներուն կողմէ գրաւուեցան։ Զին-Քուան-Տաոյի ամրոցը գրաւուեցաւ մեր ու միւս Տէրութեանց զինուորներուն կողմէ։ Ամրոցներուն բոլոր թնդանօթները գրեթէ լաւ վիճակի մէջ էին։ Զէրրիցքի զօրավարին զօրախումբը որ Պէյտանէն կու գար, հոկտ. Զին Շան-Հայ-Քուան հասաւ՝ երկաթուղիի զինուորներով։ Թոնք-Քուէն Շան-Հայ-Քուան տանող ամբողջ ճամբան մեր զինուորներուն կողմէ գրաւուած է։ Շան-Հայ-Քուանի տիրելէ վերջը, Ամերիկացիները, չուզեցին այլ եւս մասնակցիլ զինուորական գործողութիւններուն։ Հոս գտնուող ռուսական մարտանաւերն են՝ Բէքրոբաւլոսք, Ռոսիա, Ռուրիք, Ամիրալ Քորնիլով, Կիլիաք, Զապիաքա, Սիվուչ, Մոսկվա, Օրել և Մանչուր։ Մեր զինուորներուն մէկ մասը դէպ ի հիւսիս կը քալէ։

ՉԻՆՈՒ ՆԱՀԱՏՈՐՄԸ

Բորք-Արդու, 5 հոկտ.— Զինական բոլոր յաձատորակները Շանկայ կը գրտնուին. տեղ մը չեն գացած. օտար մարտանաւերը խիստ հսկողութիւն կը կատարեն անոնց վրայ։ Նաւադնացութիւնը պտանգէ զերծ է. Թղթատար չոգենաւերը մարտանաւերու ուղեկցութեանը պէտք չունին։

ՀՈՆԿ-ՔՈՆԿ

Հոնկ-Քոնկ, 8 հոկտ.—Այսօր Սանթունի մէջ կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։ խանութները բացուած են։ Կը կարծուի թէ ապստամբները դէպ ի Լանկ-Ֆա գացած են՝ արեւմտեան կողմը։ Ղ'ըսուի թէ ատոնք Երեքներու Բնկերութեան կը պատկանին։ Անցած տեղերնուն համալսարաններ կը հաւաքեն։ Հոնկ-Քոնկէն բազմաթիւ բեռնակիրներ զրաց են անոնց քով։ Ամէնքն ալ նոր զէնքերով զինուած են։

ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Լի-Հունկ-Զանկի դէպ ի Բէյքին ճամբայ ելլելու լուրը, բոլոր Տէրութեանց հաւանութիւնը Գերմանիոյ վերջին ծանուցագրին, Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարին ծանուցագրին նպաստաւոր ընդունելութիւնը— Մ. Նահանգաց կողմէ եղած քանի մը վերապահումներէ զատ— Եւրոպական բոլոր լրագիրներուն, նոյն իսկ ամէնէն յոռետեսներուն, կարծեցնել կուտան թէ չինական խնդիրը նոր և նպաստաւոր երեւոյթ մը ստացած է։ Ուրեմն կարելի է ենթադրել թէ Զինացիները վերջապէս համոզուած են որ Տէրութիւններէն և ոչ մէկը պիտի խաբուի իրենց խաղերէն և թէ ամէնէն աղէկ ընելիք բանն է ուղղամտութեամբ Տէրութեանց հետ բանակցիլ հաշտութեան համար։ Քանի մը լրագիրներ դիտել տուին թէ կարծիքի քանի մը տարբերութիւններ կան Գերմանիոյ ու Ֆրանսայի ծանուցագիրներուն միջեւ, բայց ուրիշներ ալ կ'ըսեն թէ այդ երկու ծանուցագիրները բոլորովին համաձայն են հիմկուան ամէնէն կարեւոր կէտին, վրայ՝ այսինքն յանցաւորները պատժելու մասին։ Միակ տարբերութիւնը այն է թէ, կ'ըսեն այդ լրագիրները, Ֆրանսական առաջարկութեանց մէջ անցեալին համար տրուելիք հատուցումներուն հետ —պատիժ և դրամական հատուցում— կան նաև երաշխաւորութիւններ, որոնք են ամրոցներու քանդում և զինուորական գրաւում, զորս Գերմանիոյ կայսրը պահանջած էր առանց մանակցելու։ Ատոնք դրութեան անհամաձայնութիւններ են զորս կարելի է դիրութեամբ կարգադրել։ Եթէ Տէրութեանց համաձայնութիւնը հիմա կատարեալ է, արդի կացութենէն կարելի պիտի ըլլայ դուրս ելլել՝ համեմատաբար կարճ միջոցի մը մէջ, նոյն իսկ Զինացիները եթէ բանակցութեանց պահուն դժուարութիւններ յարուցանեն և բարեացակամութիւն ցոյց չի տան, վասն զի թէ՛ գերմանական և թէ ֆրանսական դիւանագիտութիւնը սկսեր է իր վրայ այդ անվստահութենէն ներնչուած են։ Հաշտութեան առաջարկութեանց մէջ երկրի մը գրաւման, նոյն իսկ առժամեայ, երաշխաւորութիւնը չեն դներ, երբ կատարեալ վստահութիւն ըլլայ յաղթուողին վրայ, որ գոհացումներ պիտի տայ, բայց Զինացիներուն ծանօթ նենգամտութիւնը կ'արդարացնէ զգուշական այդ միջոցները։

—Նիւ-Եորքէն կը հեռագրեն թէ Ֆրանսայի ծանուցագրին համար ամերիկեան կառավարութեան ըրած վերապահումները սա երեք կէտերուն համար են.—Զինու մէջ զէնքերու ներածման արգիլումը, դեսպաններուն միայն պահպանումներուն կողմէ պաշտպանումը և Բէյքինէն մինչեւ ծովեզերք հաղորդակցութեան գիծին վերջնական գրաւումը։

ՀԱՐԱՒԱՑԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Մոռնինկ Լիսթր վերջերս կ'ըսէր.—«Տընտի զօրավարը, թէեւ լաւ հրամանատար, սակայն դեռ չն յաղթած պատերազմ մը։ Տէվէթ զօրավարը որ տակաւին ուղած տեղը կ'երթայ։ Տեղեկութիւն կը ստանայ թէ Շեթայն նախապահին միանալու գացած է, բայց կրնանք վստահ ըլլալ թէ Տէվէթ փնտռուած տեղը բնաւ չի գտնուիր։ Զարմանալի պիտի չըլլայ երբ վաղը կամ միւս օրը իմանանք թէ մեր հաղորդակցութեանց գիծերէն մէկին կամ միւսին մօտ կը գտնուի։»

Մոռնինկ Լիսթր չէ սխալած, վասն զի Տէվէթ հիմա Օռանժի հարաւային կողմը կը գտնուի, նոյն իսկ հաղորդակցութեանց մեծ գիծի մը մօտերը կը գործէ՝ Բոր-Եկիզաւէթէն Պէլսմիոնթայն տանող ճամբուն վրայ։ Այդ կողմերէն՝ Ալիուալ-Նորթէն հոկտ. 1 թուականով առնուած հեռագիրներու նայելով, անգլիական չբնաւն պահակախումբ մը Ռուքվիլի մօտ ընդհարում մը ունեցեր է Պոէրներուն հետ։ Անգլիացիները պարտաւորուեր են Ալիուալ քաշուիլ։ Երկու Աւստրալիացի հեծելազօրքեր դերի ինկեր են Պոէրներուն ձեռքը։ Ղ'ըսուի թէ Տէվէթ քանի մը մղոն հեռուն կը գտնուի Վէրէնէրէն։ բայց այդ տեղը, ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, նորէն Անգլիացիներուն ձեռքը ինկաւ։

—Մադրիտէն կը հեռագրեն թէ 300 Պոէրներ Վալմանս-Հոքի մէջ երեւցեր են՝ Թիքսպուրիէն 15 մղոն հեռու։ Դարձեալ Մադրիտէն հոկտ. 7 թուական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ զինուորներ պիտի ղրկուին Վէրէնէր և Լէտիպրանտ։ Պոէրները միշտ մեծ խումբերով կը թափառին այդ կողմերը, անցած տեղերէնէն պաշէնաւորուելով։ Այս բոլոր լուրերէն սա կը հետեւցուի թէ Լէտիպրանտի ազատումէն և Բէլի-Բինի զօրավարին զօրախումբին յառաջացումէն ետքը, Պոէրները մեծ թիւով վերադարձած են, Պաղութիոնտի սահմանագլուխին վրայ հաստատուելու կը մնան և Բալէտոնի հովիտը կը դրաւեն։

—Հիւսիսային կողմին համար Տէյլի Մէյլ կ'ըսէ թէ այն Պոէրները որոնք Բոմաթի-Բորթի գրաւումէն ետքը լեռնակոյտերուն մէջ քաշուեցան, 4-5,000 հոգի են՝ Բիլկրիմս-Ռիսթի շրջակայքը և ունին Բոէօզոյի չորս թնդանօթներ և քսաներկու ուրիշ թնդանօթներ։ Բոմաթի-Բորթի կիսման չատ կը նեղէ բրիտանական զինուորները։

— Լուրէնսօ-Մարքէզէն կը հեռագրեն Տէյլի Մէյլի թէ անգլիական հարիւրապետ մը Տուբպան պիտի երթայ գաղթական զինուորներ դրելու համար։ ատոնք Բոմաթի-Բորթ պիտի երթան իրեւ պահակ, վասն զի Լորտ Ռիչնէր անխոհեմութիւն կը նկատէ անգլիական զինուորներ թողուլ հոն որոնք տենդերու զոհ պիտի երթան։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Նիւ-Եորք, 7 հոկտ.—Պ. Ուայն Մաք Վիչ, նախկին դատական նախարար Բիվլէնտի նախագահութեան օրով, և ամերիկեան դեսպան Հոռմի, որ երկրակալութեան մեծ հակառակորդ մըն է, նամակ մը գրելով Պ. Մաք Բիլլի նպաստաւոր կը խօսի։ կը յայտարարէ թէ նախագահը եթէ Սպանիոյ դէմ պատերազմ ըրած է, զոր կրնար չընել, պատճառը այն է թէ Մ. Նահանգաց քաղաքական երկու կուսակցութիւնները զայն մղած էին այդ պատերազմը հրատարակելու։ Նամակագիրը կը յիշէ թէ այդ երկու կուսակցութիւնները պատասխանատու են փիլիպեանները Մ. Նահանգաց յանձնող դաշնադրութեան. դիտել կու տայ թէ երկրակալութեան քաղաքականութիւնը միայն Մաք Բիլլիի և իր կուսակցութեան չի վերաբերիր, այլ անխուսափելի հետեւանքն է քաղաքականութեան մը զոր ամբողջ ամերիկեան ազգը ուզած է։ Վերջապէս կ'ըսէ թէ երկրակալութեան քաղաքականութենէն ծագած վտանգը բան մը չէ անոնց քով, որոնք առաջ պիտի դան Պ. Պրայընի սկզբունքներուն յաղթանակելէն զորս այս վերջինը ծանուցած է 1896ին Շիքակոյի մէջ հրատարակած իր ծրագրովը։

—Պ. Պրայըն ահարկու մրցակից մը ունի՝ Ռուզվէլթ գնդապետը որ 32 օրուան մէջ 14 նահանգներ և 20,000 մղոնէ աւելի տեղ պտտելով 283 ճառ խօսած և 32,000 հոգիի ձեռքերը սեղմած է։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՍԵՐԲԻԱ

Պէլիկրատէն հոկտ. 7 թուականով կը հեռագրեն Թանի.—«Հոս խիստ լաւ տպաւորութիւն մը գործեց այն լուրը թէ Ռուսիոյ կայսրը Պէլկրատի ռուսական դեսպան կարգած է Պ. Զարիքովը որ հիմա Վատիկանի ռուսական դեսպան է։ Այդ անուանման մէջ կը տեսնուի նոր ապացոյց մը այն համակրութեան զոր Ռուսիոյ վեհապետը կը տածէ Ազգքանոր Թագաւորին և անոր կառավարութեանը նկատմամբ։ Պ. Զարիքով երիտասարդ դիւանագէտ մըն է, որ արդէն իր կարողութեան ապացոյցները տուած է։ Կ. Պոլսոյ ռուս դեսպանատան առաջին քարտուղար և յետոյ Պէրլինի դեսպանատան խորհրդական ըլլալէ ետքը, երկու տարի ալ Սոֆիա մնացած է. անկէ 1898ին Հռոմ ղրկուած է արտասովոր պաշտօնով։»

Ս Պ Ա Ն Ի Ա

Մատրիտէն առնուած վերջին հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Սպանիոյ ելմտական նախարար Պ. Աբէնտէ Սալագար, յաձախ կը խորհրդակցի միւս նախարարներուն հետ ծախքերու ահագին յաւելման խնդրին համար, որոնցմէ ամէնէն աւելի պատերազմական ու ծովային ելմտացոյցներու վրայ ըլլալիք յաւելումի մասին կը պնդէ։ Որհրդարանէն, որուն նստաշրջանը նոյեմբեր 5ին պիտի բացուի, յաւելուածական վարկեր պիտի ուզուին՝ այդ երկու նախարարութեանց համար, բայց ընդդիմադիրները պայքար մը պիտի մղեն, ըսելով որ երկիրը միշտ ելմտական դժուարին կացութեան մէջ կը գտնուի, թէեւ բարեւոքումներ ձեռք բերուած են և խնայողութեան անհրաժեշտ պէտք կայ։ Պ. Սիլվելայի դահլիճը իր կողմէ պիտի պնդէ նաւատորմին վերանորոգման պէտքին վրայ, վասն զի Մ. Նահանգաց հետ եղած պատերազմին ատեն ամէնէն լաւագոյն մարտանաւերը կորսուած են, և հարկ է անոնց տեղը դնել պաշտպանելու համար Սպանիոյ ծովեզերքները, Քանարեան կղզիները և Ափրիկէի մէջ սպանիական սեպհականութիւնները։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Պետական Որհուրդին անդամ անուանուեցաւ Ալի Թագի փաշա։

—Բումէլի Պէյլերպէյլի ատիճան տրուեցաւ մաքսային Որհուրդին անդամ Տէրվիշ փաշայի։ Իւլայի երկրորդ ատիճան Իզմիտ գաւառին հաշուակալ Մահմուտ Այրի պէյի և Հալէպի նահանգին տէֆթէրտար Ռիզա պէյի։ Միթիմվիլի ատիճան՝ Կէօրիճէ գաւառին կառավարչի օգնական Բոսթաքի պէյի։

—Առանայի նահանգին Համիտիէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Սուլրոյ նահանգին Բաշիր գաւառակին գայմագամ Շիւբրի էֆ. որուն յաջորդեց Համիտիէի գայմագամ Մուսթաֆա էֆ.։

—Կիպրոսի նախկ անուանուեցաւ Սը. վազի նահանգին կեդրոնական նախորդ նախկ Օսման Նուրի էֆ.։

—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ կազարանի վարչութեան անօրէն Մաիտ պէյի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ կրթական նախարարութեան քննիչ ժողովի անդամ Սէյֆիտտին էֆ.ի, մաքսային Որհուրդին գերխնամագահ Բիզա պէյի և մաքսային վերահսկչութեան խորհրդականի օգնական Նեբէն Ալի Բիզա պէյի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ մաքսային քննիչ Ալի Բիզա էֆ.ի և Պոլսոյ նեբքին ապրանքներու մաքսատան առաջին քարտուղար Մուշթաք էֆ.ի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Թաղապետութեան Փ. շրջանակին անօրէն Ռէշաթ պէյի և Տրապիզոնի Ռէյիսի տնօրէն Տիմիթրաքուլօ էֆ.ի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Նումպարխանէի հիւանդանոցին բժշկապետ Լէմին Շերիֆ փաշայի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Սբզազի նահանգին հեռագրական ու թղթատարական տնօրէն Հաճի Մէհմէտ Թէվֆիկ էֆ.ի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Պրուսայի միւֆթի Ալի Բիզա էֆ.ի։ Զորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Սիրքէճիի մաքսատան քննիչ Պէքիր Սբզազ պէյի և Իզմիտ գաւառին թղթակցութեանց տեսուչ Ամիր էֆ.ի։ Հինգերորդ կարգի Մէճիտիէ՝ առաղձի գործարանատէր Բէմհաճեան Սիրուն էֆ.ի։

—Առաջին կարգի Եէֆգաթ՝ Մալիէի Որհուրդին անդամ Աստիւրրէզազ էֆ.ի և քաղաքային պաշտօնեաներու յանձնաժողովին անդամ Հիւսէյին Հաֆիտ պէյի կոչուեցան։

—Իզմիրի ոսկի չգաղրամ՝ Եգիպտոսի բժշկական ժողովին նախագահ Ի. սա Համտի փաշայի։ Իզմիրի ոսկի չգաղրամ՝ մաքսային վերահսկութեան մէջ թուսցնի Շեվքէթ պէյի և պահապան պաշտօնեաներու պետ Գիւրհան էֆ.ի։ Արհեստի չգաղրամ՝ ճարտարապետ Զանէքեան Մարտիրոս աղայի։

ԹԼՓԱՏՈՒԹԻՒՆ.—Տղոց յատուկ Համիտիէ հիւանդանոցին մէջ, չորեքշաբթի օրը, ուշմսունութիւն անոք տղաքներ թլփատուեցան։ Տղոց իւրաքանչիւրին տրուեցան Վեհ. Սուլթանին կողմէ չնորհուած դրամական պարգեւներ, հագուստներ և տեսակ տեսակ խաղալիքներ։ Այդ առթիւ բարեմաղթութիւններ եղան Ն. Վեհափառութեան համար։

ՊԱՐՍԻՑ Շահը, Սոֆիայէն հեռագիր մը ուղղելով Վեհ. Սուլթանին, չնորհակալութիւն յայտներ է օսմ. երկիրներուն մէջ իրեն եղած ընդունելութիւններուն համար, յոյս յայտնելով որ Ն. Վեհափառութեան հետ իր ունեցած բարեբարոյ տեսակցութիւնը աւելի ամրապնդէ երկու տէրութեանց միջեւ եղած բարեկամական յարաբերութիւնները։ Վեհ. Սուլթանը պատասխանելով, հեռագրով գոհունակութիւն յայտներ է։

—Սոֆիայի մէջ Շահին ի պատիւ տրուած հացկերոյթին ատեն Ֆէրտինանտ իշխանը պարսկերէն բաժակաճառ մը արտասաներ է։ Շահն ալ միւնոյն լեզուով պատասխաներ է։ Այդ հացկերոյթին համար 75,000 ֆր. ծախսուեր է։

—Ֆրանսայի արձանագրած Պ. Ալիքէտ Պուշէ Մուպաֆիքէրտտին Շահին արձանը պիտի չինէ որ Թէհրան պիտի դրուի։

—Մուպաֆիքէրտտին Շահը երէկ Բէլթայէն ճամբայ ելաւ, Ռուսիոյ ճամբով Թէհրան վերադառնալու համար։

—Պարսից Շահը Մուֆէտիւտ-իւս-Սալթանաթի տիտղոսը տուաւ Մաիւմաթ և Սէրվէթ լրագիրներու արտօնատէր Թահիր պէյի։

ՅՐԱՆՍԱՑԻ կառավարութիւնը Պատուոյ Լէգէոնի մեծ սպայութեան ատիճանը տուաւ Սրբիպեզազոսի կղզիներու նահանգին կուսակալ Ապէտին փաշայի։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ.— Ցունաց Պատրիարքարանի Սինոդին որոշմամբ գործակատար Անտոն Իքիսէյ էֆ. Աղեքսանդրիա պիտի տանի տեղւոյն նորընտիր Պատրիարք Տ. Թոթիոսի պաշտօնը վաւերացնող կայս. Պերատը։ Իքիսէյ էֆ. քանի մը օրէն ճամբայ պիտի ելլէ։

ՀԵՐԹՈՒՄ.—Բէօքեր Լոյդ բոլորովին կը հերքէ այն լուրը թէ Վիէննայի պուլգարական գործակատար Պ. Սրբմաչիէվ նոյն պաշտօնով Կ. Պոլիս պիտի փոխադրուի։ Պ. Կէչով իր պաշտօնը պիտի շարունակէ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷՆ կը գրեն թէ անցեալ կիրակի մեծ հանդէսով կատարուեր է Սիօնի լերան վրայ կաթոլիկ Գերմաններու Ս. Սատուածածին եկեղեցիին հիմարկէքը։ Գերման ուխտաւորները ներկայ գտնուեր են։ Երուսաղէմի գերման հիւպատոսը Վիլհէլմ կայսեր անունով ներկայ գտնուեր է։ Ս. Տեղերու գերման ընկերակցութեան ներկայացուցիչ Լոնցլէր աբեան քարոզ մը խօսելով երախտագիտութիւն յայտներ է Գերմանիոյ կայսրէն հարանական աղօթքէն ետքը։ Վերջացեր է Վիլհէլմ կայսեր համար (կեցցէ՛) գոչուելով։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն երկուշաբթի ուան թուականով.—Այս առտու կալ Քեամիլ փաշա՝ նահանգին պարարերութեանց տեսուչ Մանֆիտ՝ Ռիկոնուն մարտանաւը գնաց Լութիին տալու Միքերիլպանի կանանաբաժնին հրամանատարի Ֆիչէրի, որ չոգեմակոյկ մը դրած է սակալին տրամադրութեանը տակ։ Մի վաչա մարտանաւը մնած է դանօթներ արձակուելուն։ Տեսնելու տեսեց տասը վայրկեան։ Կանանաբաժնին տուաւ դերձակ Լորտ Զարլս Պէրէսֆորտ։ Ֆիչ միրի զինուորական հրամանատարի փաչա ալ այցելութիւն տուաւ անգլիական ծովակալներուն։

—Սկիզբի օրը Իզմիր ծանուցաւ Աղեքսանդր Բ. և Ապրէհ ռուսական մարտանաւերը որոնց ժամանումն անգլիական մարտանաւերէն ազդակային երգը նուագուեցաւ։ Հուրրա՝ ներով ողջունեցան։ Սանդր Բ. ուր կը գտնուի Մէրիլինի ռուսական նաւաբաժնին հրամանատարի Պիրիկէվ ծովակալը, թնդանօթներ Լուսնեց օսմանեան դրօշը։ Նոյնպէս պահականաւն ալ փոխադարձաբար տասխանեց։ Ռուս ծովակալը այցելութիւն տուաւ կուսակալին, պրոյ հիւպատոսին, Անգլիոյ և Հայպէքիմսի հրամանատարներուն։ Շարքի օրն ալ Սբը ձօն Ֆիլիպ դարձ այցելութեան գնաց Գերմանիոյ ծովակալին։ Ռուս մարտանաւերը հինգ օր պիտի մնան Իզմիրի գիրսը, ուր քիչ առնէն Պալիրի բաժինէն ռուսական եօթը ուրիշ նաւեր ալ պիտի հաս

նաւանդ թէ Սիկիլիոյ հրապարակներուն վրայ փայտը և ածուխը ի՞նչ կ'արժեն։

ՄԱՐՍԱՅԻՆ վերատեսչութեան մէջ երէկ յանձնաժողով մը գումարուեցաւ զոր կը կազմեն առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց և ելմտական նախարարները, մաքսային վերատեսուչը, խորհրդականը և այլն։ Այդ յանձնաժողովը խորհրդակցութիւններ կատարեց մաքսային սակացոյցերու վրայ։

ՀՆՈՒԹԻՒՆ.—Դամասկոսի մօտ տեղ մը վերջերս պեղումներ կատարուած առեն հին գերեզմանատուն մը երեւան հանուեր է՝ մեռաղէ սկահակներով և ուրիշ իրեղէններով։ Նորէն պեղումներ պիտի կատարուին կայս. Թանգարանին պաշտօնեաներուն հսկողութեամբը։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպանատան գործակատար Պ. Կրիբարիս երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։ Պ. Կրիբարիս յեսոյ Հանրային Պարտքի վարչութեան պաշտօնարանը գնաց և տեսակցեցաւ վարչական Խորհրդին նախագահ Պ. Պէռոէլի հետ։

ՍԲՎԱՉԻ նահանգին Կիբրին գաւառակին չրջականները գաղափական ախտի նման հիւանդութիւն մը երեւան եկած է։ Կիւբրինի մէջ Թաղապետական բժիշկ մը չգտնուելով, խնդրուեր է որ վկայեալ բժիշկ մը զրկուի հոն, ամսաթիշակը Թաղապետական հասոյթներէն վճարուելու պայմանով։

ԵՐԿԱԹՇԱՐԺ.— Օրտուի մէջ երեքշաբթի դիշեր երկու անգամ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են, առանց վտանգաւոր հետեւանք մը ունենալու։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ կուսակալը գրեր է ձեռնհաս պաշտօնաբանին բժիշկ մը զրկել, Տէրսիմի մէջ իբրեւ Թաղապետական բժիշկ ծառայելու համար։

ՀԵԼԼԵՆԱՑԻ մեծահարուստ Սինկրոսի այրին իր Օլիս զբօսանաւը նուիրեր է Յունաստանի Թագաւորին երկրորդորդւոյն Նորկիոս իշխանին։ Զբօսանաւին անունը պիտի փոխուի։

ԴՐՈՆԹՄԱԹՈՒՂԹ.— Ձեռնհաս պաշտօնաբանը որոշեց որ հարիւր զրուէշն եւ անկէ վար գումարներու վերաբերեալ ադերսագիրներուն վրայ գրուելիք որոշումներուն համար գաղթականներու վերադարձման ծախքին յատուկ դրոշմաթուղթ փակցուի։

ՌԻՏԷՐ էֆ.— Կայս. պալատան քարտուղարներէն Ալի Ճէվատ պէյ Կիւլիսանի հիւանդանոցը գնաց և Վեհ. Սուլթանին կողմէ Ռիտէր էֆ.ի որպիսութիւնը հարցուց։ Ռիտէր էֆ.ի վիճակը բարւոքման նշաններ ցոյց կու տայ։

ԱՏԱԲԱԶԱՐԻ նախնական դատարանին նորընտիր անդամ Սապիթ էֆ.ի՝ըստ Սապահ, պաշտօնանկ եղած է, վասն դի յանցանքի մը համար դատապարտութիւն կրած է եղեր։ Անոր տեղ ուրիշ մը պիտի ընտրուի։

ՊԻԹԼԻՍԻ արտաքին թղթակցութեանց պաշտօնեայ Վասիլ էֆ. Ավլոնիա փոխադրուած և անոր յաջորդած է օգնականը՝ Ապտիւլպագը էֆ.։

ԻՐԱԻԱԳԻՏԱԿԱՆ վարչարանին շրջանաւարտի քննութեանց նկատմամբ կարգ մը փոփոխութիւններ պիտի կատարուին։

ՄՈՒՍՈՒԼԻՄԷՆ երեւան հանուած նաւթի ու քարիւղի հանքերը շահագործելու գերման Ընկերութիւն մենաշնորհ կ'ուզէ։ Այդ Ընկերութեան կողմէ կոմս Սէրլնի մայրաքաղաքս եկած է և ակէ Մուսուլ պիտի երթայ։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄՐ.—Ռուպէէն (Ֆրանսայի մէջ քաղաք, պէլճիական սահմանագլուխին վրայ) կիրակի օրուան թուականով կը գրեն.—Սէնի ոստիկանութեան կողմէ տրուած հրամանի մը վրայ Ռուտոլֆ նաւան անուն 22 տարեկան անձ մը կանի մէջ ձերբակալուեցաւ և յետոյ Ֆրանսական սահմանագլուխը վերադարձուեցաւ։ Այդ անձը Բարլիզի Արուեստանոցներին մէջ իբրև պահապան կը ծառայէր գոհարեղէններու օսմ. վաճառատուն մը։ Ռուտոլֆ ապակեդարանները կողոպտած էր, փոխանակ պահպանելու։

ԷՏԻՐՆԷՆ կը գրեն երեքշաբթի օրուան թուականով.—Կէս գիշերին հրդեհ մը ծագեցաւ տունէ մը, Մանիս-Գարու փողոցը, հրէական Թաղին մէջ։ Տեղւոյն կառավարութեան ձեռք առած միջոցներուն շնորհիւ հրդեհը չտարածուեցաւ և միակ այդ տունը այրեցաւ։ Ցոնսիէռ Ընկերութեան ապահովագրուած էր 400 անգլիական ոսկիի։ Ուրիշ հրդեհ մը, առտուան դէմ, մոխիր դարձուց հինգ խան թենը, Եբլաբրմ Թաղին մէջ։

ՁԱՐԴԻ ՈՍԿԻՆԵՐ.—Ֆէվերի մէջ կը կարդանք.— «Մաքսային վերատեսչութեան և Փողերանոցին ուշադրութիւնը կը հրաւիրուի այն իրողութեան վրայ թէ Պ. Մարքօ Լէվի Բէղասիօղլը, Ալալէմճեան խանին մէջ, Եւրոպա չինուած մեծաքանակ Մահմուտիէ ու Մէջմուհիէ ոսկիներ ստացեր է, որոնք դրամագրքի ձեւով յետոյ նահանգները կը զրկուին։ Պ. Պէղասոյի միջոցաւ է որ այդ ոսկիները կը մտցուին մաքսանենգութեամբ։»

ՀՈՎՈՒՆԵՐԳՈՒԹԻՒՆ.—Սէլանիկի Գաւառական Պոսթան գիւղին մէջ Նիքօ անուն հովիւ մը Թաշուլա անուն դեռատի աղջկան մը կը սիրահարուի, բայց աղջկան հայրը կը հակառակի։ Արդէն Թաշուլա Էֆիթիմ անուն ուրիշ հովիւի մը հետ յարաբերութիւն ունէր։ Նիքօ այս գրիսան մէջ շուարած կը մնայ. վերջապէս գինեկը կ'որոշէ. գիշեր մը Թաշուլայի տունը կ'երթայ, աղջկան հայրը խեղդամահ կ'ընէ և կ'ուզէ Թաշուլան փախցնել, բայց աղջկան աղաղակներէն դրացիները կ'իմանան ու օգնութեան կը վազեն։ Նիքօ տեսնելով որ կացութիւնը ծանրացած է, դաշոյնը քաշելով կը սպաննէ Թաշուլան, որպէս զի եթէ իրենը չեղաւ, ուրիշին ալ չըլայ։ Աղջիկը՝ արիւնլուայ՝ բուն իսկ իր սիրած հովիւին գիրկը ինկած ընդհատ ձայնով մը կը պատմէ արկածը և հոգին կ'աւանդէ։ Ոճրագործը փախած է։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ԱՐԿԱԾ.— Անցեալ ուրբաթ Տէտէ-Աղաճէն Ակլանիկ գացող երկաթուղիի կառախումբ մը՝ Թիմուր Հիսարի մօտ՝ Անկէլի Բաբատիմիրի անուն կին մը կոխոտելով սպաններ է։

ԱՆՁՆԱՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Սաֆվէթ անուն մարդ մը, առջի գիշերը, Բերայի Բաքօ օթէլին մէջ երկու սրգակ թոյն խմեց անձնասպան ըլլալու համար, բայց ոստիկանութիւնը խմանալով անմիջապէս թաղապետական հիւանդանոցը տարաւ զայն։

—Անծանօթ մարդ մը երէկ ինքզինքը ծովը նետեց Ունգբանի կամուրջէն և անյայտ եղաւ։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ Հաճի Ցակոբ անուն մարդ մը ձերբակալեց որ օտար երկիր չինուած և պակաս կշռով զարդի ոսկիներ կը ծախէր իբրեւ իսկական։ Վերջէն գտնուեցան այդ կարեի հարիւրաւելի ոսկիներ։ Հաճի Ցակոբ հարցաքննուելով յայտարարեց թէ Պալըք Բազարէն քանի մը լումայափոխներէ առած է և թէ այդ ոսկիները Բէշպաշօղլի և Խավեար խանը հաստատուած Հայու մը կողմէ Եգիպտոսի ու Լոնտոնի մէջ չինել տրուելով հոս կը բերուին։

ՊՈԼՍՈՅ Սոֆբլար Թաղին մէջ առեւտրական դատարանին անդամ Թէվֆիգ պէյի տունը աշխատող Արիսթօ անուն որմնադիր մը պատէն վար ինկաւ ու երկու ոտքերը կոտրեցան։

ԿԱՌԻՒ ԱՐԿԱԾ.—Երէկ, Պոն Մարշէի առջեւ Գասպար անուն տղայ մը վարձու կառքի մը տակ մնալով վիրաւորուեցաւ։ Գասպար ոսկերչի աշակերտ է և կը բնակի Բանկալթիի ձէտիտիէ փողոցը։

—Առջի իրիկուն գարձեալ Պոն Մարշէի առջեւ ծերուկ մը կառքի մը տակ մնալով վիրաւորուեցաւ։

ԲԵՐԱՅԻ մէջ, երէկ առտու, Սգամպուլի տարանին առջեւ, հրեայ թիթեղագործ մը տան մը վրայ աշխատած միջոցին երեսուն կանգուն բարձրութենէ մը վար խլնալով վայրկենապէս մեռաւ։

ԹԷՓԷ-ՊԱՇԻԻ ԶՄԵՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆԸ

Ի ՆՊԱՍՏ ԽՍՏԳԻՒՂԻ ՀՐԿԻԶԵՍԼՆԵՐՈՒՆ

Ուրախութեամբ կը լսենք թէ Վեհ. Սուլթանը յատուկ Իրատէով սրտոներ է քաղաքակոս Ըրզուան փաշան՝ հովանաւորել այն երեկոյթը զոր Բերա Բէշէսի տնօրէն Պ. Մէլիէ պիտի կազմակերպէ ի նպաստ Խասգիւղի հրկիզեալներուն։

Պատուոյ մասնախումբը որ այդ երեկոյթին համար կազմուած է, կը բաղկանայ հետեւեալներէն.— Պ.Պ. Պանչէ, Բառթալ, Ֆէրնանտէզ, Գ. Կիւմիւշկիրատան, Հագգը պէյ, Իսհագ փաշա, Մօլհօ, կոմս Օսթրօրոք, Ռօզանթալ, Թէտէսքի։ Տիկնայք Պանչէ, Բառթալ, Կիւմիւշկիրատան, Իսհագ փաշա, Մավրոտէս, Մօլհօ, Ներսէսեան, կոմսուհի Օսթրօրոք, Ռօզանթալ, Թէտէսքի, Զիքալիօթի։

Գործադիր մասնախումբը կը կազմեն հետեւեալները.— Պ.Պ. Մէլիէ, Բոչթէքեան՝ քարտուղար, Նապոլ՝ գանձապահ, Ֆրէսքօ, Շվարմ, Նաթինպէրկ, Ռօպէր Լէվի և Ֆէրեդ, Մալիւմաթ, Սապահ, Իզսամ, Լէվանդ Հէրալս, Սգամպուլ, Քոնսթանդինուբոլիս, Նեա Էֆիմէրիս, Առեւելք, Ձերիտեի Շարգիյէ, Սաստեք, Էլ Թիմբօ, Էլ Թէկրաֆօ լրագիրներու խմբագրապետներէն։

* * *

Երեկոյթը պիտի տրուի կիրակի։ Ընդհանուր մուտք որոշուած է 20 գրուշ իսկ միւս տեղերուն համար որոշուած են հետեւեալ գիները.—Թիկնաթոռ՝ 80 գրուշ, Գիկեռատ 5 օսմ. ոսկի և Պէշ էֆեմ՝ 1 ու կէս օսմ. ոսկի։ Տոմսակները զրկուած են մասնաւորներու, եթէ երբեք մինչեւ շաբաթ, ժամը ինը չվերադարձուին թատրոնին կիչէն, ընդունուած պիտի նկատուին։ Տոմսակներու վճարումը պիտի ըլլայ Բերա Բէշէսի մէջ, Պ. Նապոլի։ Տրամադրելի մնացած տոմսակները, շաբաթ ցորեկէն ետքը պիտի ծախուին թատրոնին կիչէն։

Ինչպէս գրած էինք ասկէ առաջ, Օրիորդ Սոլիէ և Պ. Բռավէ Բռիվա յատկապէս Բարիզէն եկած են արտաքոյ կարգի փայլ մը տալու համար այս հանդէսին որուն պիտի մասնակցին Պոլիս գտնուող բոլոր առաջնակարգ արուեստագէտները։

Պարտէզին մէջ տեղի ունենալիք հանդէսը պիտի սկսի կիրակի, ցորեկէն ետքը, ժամը 2ին։ Պարտէզին տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ այդ օրուան համար ազատ մուտքերը ջնջուած են։ Պարտէզին մէջ, ըմպելիներու գիները չպիտի բարձրանան։ Ասկէ զատ, կազմակերպուած պաղատին մէջ գտնուող ամէն առարկայ շատ աժան պիտի ծախուի։ Այն վաճառականները որոնք այդ առթիւ կը փափաքին գեղեցկութեամբ Թոմպոլոյի յարմար և կամ պաղատին մէջ ծախուելիք առարկաներ դնել մասնախումբին տրամադրութեան տակ, այսօրուընէ կը հրաւիրուին ներկայանալու Բէրա-Բէշէսի Տնօրէնութեան։ Մասնախումբը իր շնորհակալութիւնները կը յայտնէ այն ամէն բարեսէր անձերուն՝ որոնք մինչեւ այսօր արդէն իսկ ըրած են իրենց նուէրները։ Նուիրատուներու անունը իր ատենին պիտի հրատարակուի։

Տես չորրորդ երես ԲՐԷՆԹԱՆԻ մեծ վաճառատան ծանուցումը։

Մեր ընթերցողներուն օգտակար ըլլալու փափաքով, ամէն օր, Լոնտոնի և Լիվրբուլի արմտեաց և գաղթաբերքի հրապարակի կացութեան և սակերուն վրայ Բ. Յ. Մահճուպեան էֆ.ի կողմէ մեզի հաղորդուած հետեւեալ ցուցակը կը հրատարակենք.

Բ. Յ. ՄԱՀՃՈՒՊԵԱՆ

Ղալաթիա, Խավեար Խան, թիւ 77

ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԼԻՎԸՐԲՈՒԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆԵՐ

11 Հոկտեմբեր 1900

Բպկ. պարկ Սպտ.	0 5.40	Գիտ. 5.22
Յորեն քիլէ	Դեկտեմբեր	6/2 3/4
Խանուէ գանթար	»	37/9
Եամաք	»	9/9

Ազգային Լուրեր

Ռուս լրագիրները կ'ըսեն թէ ռուս կառավարութիւնը որոշեր է որ հայ վարժարաններուն մէջ բոլոր դասաւանդութիւնները ռուսերէն ըլլան, բացի կրօնագիտութենէ։

—Մուզաֆֆէրէտտին Շահին Կ. Պոլիս այցելութիւնը առիթ մը ընծայեց Ն. Վեհափառութեան՝ նոր ապացոյց մը տալ այն համբաւին, որով կը գնահատէ Կ. Պոլսոյ Պարսկական դեսպանատան առաջին թարգման Մէսրոբ-իւս-Սաթենան զօրավար Յովհաննէս խանի մատուցած ծառայութիւնները։ Մեծ գոհունակութեամբ կ'իմանանք թէ Մուզաֆֆէրէտտին Շահը բարեհաճած է Առիւծ և Արեւ պատուանշանի առաջին աստիճանը և իբրև նուէր ազամանդազարդ մատանի մը շնորհել։ Յովհաննէս խան նաև արժանացաւ Վեհ. Սուլթանին մէկ շնորհին։

Ն. Վեհափառութիւնը բարեհաճեցաւ ականակուռ ընծատուփ մը շնորհել անոր։ Սերպիոյ Թագաւորը Թագովոր պատուանշանի մեծ խաչը և Պուլկարիոյ իշխանն ալ Քաղաքային Արժանիք պատուանշանին մեծ խաչը նուիրեց զօրավար Յովհաննէս խանի։

—Կայս. Պալատան երկրորդ Թարգմանիչ և Օտար Մամուլի դիւանին տնօրէն Սէֆիքեան Նշան էֆէնտիի ամուսինը իր աղջկան հետ երկի մայրաքաղաքս դարձաւ Հայաբնակներէն ուր գացած էր տեսնել իր զաւակը որ հոն կը դասաւանդուի։

—Թոհուութեամբ կ'իմանանք թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է երկրորդ կարգի Մէճէտիէ պատուանշան շնորհել Ամասիոյ առաջնորդ Վանքեան Տ. Արիստակէս վարդապետի։

—Մուզաֆֆէրէտտին Շահին կողմէ կայս. անձնական Գանձուն արքունի կալուածներու դիւանին տնօրէն և Շերքէթի Խայրիէի վարչական Խորհուրդին անդամ Յարութիւն Զէքի էֆէնտիի սրբուած պատուանշանը Բ. կարգի Առիւծ և Արեւ է և ոչ թէ Գ. կարգի, ինչպէս ծանուցուած էր։

—Տնտեսական Խորհուրդը առեւնտրութեամբ Փափագեան Նշան էֆ.ի առաջին անդամ ընալով մեծամասնութեամբ իր սովորական նիստը գումարեց երէկ Պատրիարքարանի մէջ, և զրաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.

1.—Պէշիկթաշլիի Ս. Եկեղեցւոյ սընտուկին անձուկ վիճակին մասին Պատրիարքարանի արձանագրութեան տեսուչ Մեւլիքեան էֆ.ի տեղեկագիրը ուշադրութեան առնելով, առ այս յիշեալ Ս. Եկեղեցւոյ քարոզիչ Սրբազանին հետ խորհրդակցութիւն մը ընելէ ետքը, իր տեսութեանց արդիւնքը յայտագրեց Ս. Պատրիարքին։

2.—Խորհուրդը ուշադրութեան առաւ Մաքրիգիւղի եկեղեցապատկան կալուածի մը շինութեան ծախսից հաշուեցոյցը ու տեղեկագիրը, և նկատելով որ այս շինութեան համար եղած ծախքը նախապէս վարչութեան կողմէ արտօնեալ գումարէն շատ աւելի է, և այդ առթիւ գոյացեալ տոկոսաւոր պարտուց վճարման համար առաջարկեալ միջոցը անպատշաճ, որոշեց իր առ այս ունեցած դիտողութիւնները տեղեկագրել վարչութեան, և առաջարկել միանգամայն որ այդ պարտքը եկեղեցւոյ գանձանակի հասոյթէն վճարուի մաս առ մաս, և ոչ թէ եկեղեցւոյ արժէքը ղրաթոց վաճառումով։

3.—Նախորդ նիստի որոշման համեմատ վաւերացուց Ազգ. Հիւանդանոցի 1898 մայիս 1էն մինչեւ 1899 դեկ. 31, քսանամեայ մատակարարութեան հաշուեցոյցը, և որոշեց գոհունակութեան գիր գրել Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան կատարած բարւոք մատակարարութեան համար։

4.—Գասըմ Փաշայի Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ 1897 յունիս 1էն մինչեւ 1900 յունիս 30 երեսուն և եօթը ամսուան հաշուեցոյցը ներկայացուած ըլլալով՝ որոշուեցաւ ենթարկել զայն թաղեցւոց դիտողութեան, ըստ սովորութեան 21 օր պայմանաժամով։

5.—Սիլիւտար Ս. Խաչ եկեղեցւոյ և Գուզկունճուզի Թաղ. Խորհրդոյ մէջեւ եկեղեցապատկան հասոյթից պատճառաւ ժամանակէ մը ի վեր ծագած անհամաձայնութեան խնդրոյն քննութիւնը Վարչութեան կողմէ Խորհրդին յանձնուած ըլլալով՝ որոշուեցաւ յաջորդ նիստին հրաւիրել յիշեալ Թաղ. Խորհուրդներն ի բացատրութիւն։

6.—Զրաղեցաւ Կեսարիոյ Քիւչիւք-քէոյի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյ և Մշոյ Ս Կարապետի վանուց կալուածական և կտակային խնդիրներով։

7.—Թօփ-Գարուի եկեղեցւոյ առ հանգուցեալ Լէօնարտի ունեցած պարտուց խնդրոյն համար, հանգուցելոյն ժառանգորդին հետ իրաւախոհութեամբ խնդիրը կարգադրել որոշուեցաւ և ըստ այսմ Խորհրդոյ քարտուղարին յանձնարարուեցաւ յառաջիկայ կիրակի անձամբ Թօփ-Գարու երթալ վերջնական կարգադրել խնդիրը և վճարումը ապահովել։ Երէկուան նիստին որոշուեցաւ ասկէ վերջ փոխանակ հինգշաբթի, ուրբաթ օրերը գումարել Տետես. Խորհրդոյ նիստերը։

—Հանգուցեալ Տիկին Գալինիկ Զ. Գ. Մէրամէթճեանի մահուան ապիւ իր վաճառք ամուսինը՝ Զենոբ պէյ Գ. Մէրամէթճեան և զաւակները իրենց ինքնայօրդոր բարեպաշտութեամբ հետեւեալ նուիրատուութիւնները ըրած են ազգային կարեւոր հաստատութեանց։ 500 դահ. Ազգ. Հիւանդանոցի որոց և տնանկաց. 200 դահ. Խազգէի ոստրոնոցին. 200 դահ. Գումգափու չորից միացեալ թաղից աղքատախնամին. 200 դահ. Սամաթիոյ թաղի աղքատախնամին. 200 դահ. Պալաթու թաղի աղքատախնամին։ Գումար 1300։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Լեարդի սասիկ բորբոքում մը, որ բժշկական ճարտար գործողութենէ մը առաջ եկած էր, ատենէ մը ի վեր զիս մատնած էր անհարիւն ցաւոց ու տառապանաց։ Նշանաւոր բժիշկներու ջանքն ու խնամքը չկրցան դարմանել հիւանդութիւնս, և վիճակս օր ըստ օրէ կը ծանրանար, երբ բարեկամներու խորհուրդով դիմեցի Ազգ. Հիւանդանոցի ծանօթ վիրաբուժ պատ Տոքթ. Զարդարեան էֆ.ի, որ իր անվիճելի ճարտարութեան փորձը անգամ մըն ալ ցոյց տուաւ վիրաբուժական կարեւոր գործողութեամբ մը բուժելով առաջացեալ ախտը։ Ուստի կը փութամ հրապարակաւ իմ արտաքին և անմոռաց երախտագիտութիւններս յայտնել Տոքթ. Զարդարեան էֆ.ի, ինչպէս նաեւ Տոքթ. Սամուէլ Լապճինճեան էֆ.ի, բժիշկ պարոկական դեսպանատան, որոնք արտակարգ ճիգերով փրկեցին զիս անողոք վախճանէ մը։

ԿԱՐԱՊԵՏ ՍՐԱՊԵԱՆ

Բարական Ազգ. Պատրիարքարանի

28 Սեպտ. 1900

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Սենեքերիմ էֆ. Տանձիկեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս. Թորոս էֆ. Իսրայէլեան 54, Մինաս էֆ. Երէցեան 120, Թադէոս էֆ. Հանէսեան 108, Նշան էֆ. Հանէսեան 108, Սարգիս էֆ. Նարլեան 108, Տէր և Տիկին ՏՍ. Տանձիկեան 324 դրուշ։

(Հոգաբարձութիւն)

ՏԻԿԻՆ ԳԱՅԻԱՆԷ ՄԱՏԱԿԵԱՆ

ԱՐԴԻՒՆԱՒՈՐ ՈՒՍՈՒՑԻՉ

Այրի հանգուցեալ Հայկ Մատակեանի, քՀայր Պ. Աբգար Յովհաննէսեանի և քեռի Պ. Գէորգ Եւանդուլեանի, Պ. Կոստանդին Կամսարականի և Պ. Միքայէլ Աւադանիլեանի, կարճատեւ և ծանր հիւանդութեամբ վախճանեցաւ երէկ կէս օրին, ի կարեվէր ցաւ իր որդւոյն և եղբօր քոյրերուն և ազգականաց։

Իր վատակոց սիրողներ և արդեանց վայելողներ հրաւիրեալ են ներկայ լինիլ յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսին, որ պիտի կատարուի վաղը շաբաթ օր, սեպտ. 30, առաւօտեան ժամը 4ին, Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին, ուր փոխադրուած է իր մարմինը, որ յետոյ պիտի թաղուի Շիշլիի գերեզմանատունը։

Բերա, 29 սեպտ. 1900

Տէր և Տիկին Սարգիս էֆ. Տանձիկեան իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն այն ամէն բարեկամներուն և ազգականներուն, որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ իրենց որդւոյն՝ հանգուցեալ ՍԵՆԵՔԵՐԻՄ էֆ. ՏԱՆՁԻԿԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան և ցաւակցութիւն յայտնեցին այդ տխուր առթիւ։

ՈՒՍՈՒՄՆ ԲՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՈՑ

ԸՍՏ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅ. ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ Ս. ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

Յօրինեց

ՍՍ.ԱՆ Ս. ԽԱՆԶԱԿԱՆ

Ի պէտս Ազգ. Նախակրթական վարժարանաց

Վաւերացմամբ

Ազգ. Կրօնական Ժողովոյ

Դ. տպագրութիւն

Բրիստոնէական հաւատոյ ուսման և բարոյական կրթութեան յատկացեալ սոյն դասագիրքն այս անդամ յօրինողին կողմանէ խնամով սրբագրուած և Պէրպէրեան տպարանէն չորրորդ անգամ մաքուր տպագրութեամբ հրատարակուած ըլլալով, կը ծախուի հեղինակին և ամէն գրավաճառաց քով խիստ դիւրամատչելի գնով։

ԳԻՆ 2 ՂՐՈՒՇ 3—10

Հեռագիր Այսօրուան

ԶԻՆՈՒԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 12 հոկտ.—Անգլիոյ կառավարութիւնը հաւանեցաւ Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարարին ծանուցագրին։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Մ. Նահանգները, առանց վերապահման, հաւանեցան Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարին ծանուցագ. ին՝ հաշտութեան բանակցութիւններուն համար։

—Թիէն-Զինէն կը հեռագրեն թէ Բէքինի ամերիկեան դեսպան Պ. Բէնկը և զօրավար Զէվի կարծիք յայտներ են որ Զինկ իշխանին հետ հաշտութեան բանակցութիւնները կարելի պիտի ըլլան, հակառակ արքունիքին լացակցութեան որ յետոյ պիտի վաւերացնէ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիական կառավարութիւնը բազմաթիւ զինուորներ կը պատրաստէ Հոնկ-Քոնկի մէջ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.—Վիքթորիա թագուհին վաւերացուց՝ Բարեյուսոյ Գլուխին մէջ եղած գաւազրութեան դէմ հրատարակուած օրէնքը։

—Պոէրները կը ամրակոծեն Քրիւգէրբորթի անգլիական բանակեցողը։ Քրամանտէնի մէջ անգլիական կառախումբ մը գիծէն ելաւ։ Քանի մը հոգիներ վիրաւորուեցան ու մեռան։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ

ԲԱՐԻԶ.—Նոր շինուելիք մարտանաւերուն ծրագիրը հրատարակուեցաւ։ Հաբիւր տասնըմէկ նաւեր պիտի շինուին։ Արդէն մէկը պատրաստ է։ Միւսներուն շինութիւնը պիտի աւարտի 1905ին։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԶԻՆՈՒԻ ԴԷՊՔԵՐ

ՀՈՆԿ-ՔՈՆԿ, 11 հոկտ.— Կ'ըսուի թէ տեղական իշխանութիւնները լուր առեր են թէ նոյեմբերի մէջ ընդհանուր շարժում մը պիտի ծագի Զինու հարաւային նահանգներուն մէջ։

ՈՒԱՇԻՆԿԹՐԷՆ.— Մ. Նահանգաց կառավարութեան մէկ զեկոյցը բացարձակապէս կը հաւանի Պ. Տէլքասէի ծանուցագրին շատ մը կէտերուն, բայց Թաքուի ամրոցներուն քանդմանը կ'ընդդիմադրէ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Շանկայէն կը հեռագրեն լրագիրներուն թէ արքունիքը հոկտ. 6էն Զաօ-Զէնկ հասեր են՝ Շան-Սիի հարաւային կողմը։

—Շանկայէն հոկտ. 9 թուականով կը հեռագրեն Տէյլի Նիւզի թէ «Երրորդութիւն» Ընկերութենէն հինգ հաղար հոգի՝ Բաու-Լուենկի մօտ՝ յաղթական մը տարեր են չինական զինուորներուն վրայ։ Շան-Թունկի կառավարիչը հրաման ստացաւ յիսուն հազար զինուոր գրել։

ԹԻԷՆ-ԶԻՆ.—Զրոյցի մը նայելով, Վալտերսէ կոմսը չէ ուզեր ընդունիլ Լի-Հունկ-Զանը։

ԲԷՔԻՆ, (Ռիւթէր).—Կայս. հրամանագիր մը կը հրամայէ անմիջապէս գլխատել Թանկ-Ենն, Շաօ-Զու-Թիան և միւս այն բարձրաստիճան պաշտօնատարները որոնք քաջալերած են Պոքսըրներու շարժումը։ Թուան իշխանը աքսորուեցաւ և Զուլիան գունքը ու Եի իշխանը ցկեանս բանտարկութեան դատապարտուեցան։

—Ֆրանսական զօրախումբը որ հիմա Լիան-Սիանկ կը գտնուի, հինգշաբթի Թանկ-Շան հասեր է։

—Ռուսերը հեռացան Մաշիրոնի կայարանէն։ Ռուս զօրքերու ամրոցումը, բացի հետեւակներու ջոկատէ մը, քանի մը օրէն Բէքինէն պիտի հեռանայ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՊՈՒԼՊՈՆԹԱՅՆ.—Սըը Ռըտվէրս Պրլլը Լիտէնպուրկէն ճամբայ ելաւ դէպի հարաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Ռոպէրթս Բրէթորիայէն կը հեռագրէ թէ Պարթէն զօրավարը երեքշաբթի օրը Պոէրներուն հետ ճակատամարտ մը ունեցեր է Քրիւգէրսդորբի մօտ։ Պոէրներէն քանի մը հոգի սպաննուեր են։ Բարմենտէնի մօտ երեսթուղիի կառախումբ մը գիծէն ելեր է։ Երեք հոգի մեռեր են. սպայ մը և 15 զինուոր վիրաւորուեցան։ Պոէրները յարձակեցան այն Անգլիացիներուն վրայ որոնք արկածեալ կառախումբին օգնութեան կը փութային, և մեծ կորուստներ պատճառեցին անոր։

ԱՂՋԱՆՑ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԲՕԼԵՃ

Ցիւսկիւսար

Այն Բոլէճի վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ երեքշաբթի սեպտ. 5/18ին. գիշերօթիկ աշակերտուհիք կ'սպասուին սեպտ. 4/17ին։

Աշակերտաց ընդունելութեան համար, պէտք է դիմել Նամակաւ առտնօրէնուհին՝ տոքթէօր Բաթրիք, Պոլիս Ամերիկեան Պապրլ Հասուզի միջոցաւ։ կամ սեպտ. 21/3 վերջ՝ վարժարան դիմելով։

343 17—19

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԻ ԴԱՍԵՐ

Անոնք որ կը փափագին զորՆանապէս սորվիլ Ֆրանսերէն լեզուն, թո՛ղ դիմեն Բերա, Թիւնէլ հան, թիւ 25 Զիւմպիլ փողոց թիւ 8 14—18

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Գոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	21	05
Ամէնէն բարձր գին	»	21	07
Ամէնէն վար գին	»	21	04
Բուսմէլի երկաթ. գոց.	Ֆր.	107	25
Ամէնէն բարձր գին	»	108	—
Ամէնէն վար գին	»	106	75

ԲԱՑՈՒՄ 29 Սեպտ.

Օսմ. Գոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Ֆ.	21	05
Բուսմէլի երկաթուղի	Ֆր.	107	12
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Գանքա		—	—
Քէռէտի Ժէնէրալ Օթթմ.		0	34
Օսս. Օթ. Շանժ է Վալէօր		0	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	18
Թրամուէյ բաժնեթ.		6	35
» Ժուիսանս		202	—
« պարտաթ.		465	—
Քարափ Ֆ. Գոլոյ		460	—
Թրանսվալ		76	75

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	108	15
» » » չէք	»	109	15
Բարիզ » »	Ֆր.	23	07 1/4
» » » չէք	»	23	90
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	70
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	22	12

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔը

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	82	24
Անգլիական ոսկի	»	110	03
Բոլ Էմբէրիալ	»	98	30
Քրիմիզ	»	5:	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	34
Մէճիտիէ	»	98	20
Ռուպլի Ցզթաղրամ	Օ. Ո.	8	63

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 11 Հոկտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		199	95
» » 3 1/2 %		102	—
Օսմ. Գոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	50
) գոց.	»	22	47
» » » Բ.	»	--	—
« « « Գ.	»	25	—
Օսմ. Կայս. Գանքա	Ֆր.	537	–
Օսմանիէ	»	424	15
Բու

PARIS

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Envoi gratis et franco

du catalogue général illustré, renfermant toutes les modes nouvelles pour la **SAISON d'HIVER**, sur demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie

PARIS

Sont également envoyés franco, les échantillons de tous les tissus composant nos immenses assortiments, mais bien spécifier les genres et prix.

Envoi franco de port jusqu'à destination de toute commande de 50 francs payée par avance, pouvant être expédiée en **un seul** colis-postal.

Les envois qui ne peuvent être faits par colis postaux, sont expédiés franco Marseille ou, sur demande, *franco destination*, à partir de 100 fr. moyennant 5 % d'augmentation sur le montant de la facture. — Ces envois peuvent être expédiés contre remboursement

ՏՈՔԹԷՕՐ Յ. ԱՐԱՊԵԱՆ

Ծանօթ ատամնաբոյժ Բարիզի

Ի ՍԻՊԷՔ ՍԸ ԲԷԲԱ, ԹԻ. 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ը. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճի դեղարան Նալբան։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

Աղբատաց ձրի 490

ՈՒՄՈՒՐՃԱՅԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ

Ումուրճայի Գործարանը որ Պրուսէլի Արուեստահանդէսէն չքադրամ ստացած է, չուզեր իր անարատ ու լաւ արտադրութեանց համար քիչ ատենուան մէջ ստացած վարկը ուրիշ գործարաններու պէս ճշմարտութեան հակառակող յայտարարութիւններով հաչակել։ միայն սա լուրջ ճշմարտութիւնը կը ներկայացնէ անոնց որ հոգածու իրենց առողջութեանը։

«Ստորագրեալներս կը յայտարարենք թէ ուշադրութեամբ քննած ենք Ումուրճայի ագարակին գործարանին արտադրութիւնները որոնք 1897ին Պրուսէլի Արուեստահանդէսին չքադրամին արժանացած են։ Արդարեւ գործարաններու մէկ քանի արտադրութիւնները միայն եթէ քննուին, արդիւնքը չատ սահմանափակ կ'ելլայ. բայց նկատողութեան առնելով Հարաբային Պարտքի վարչութեան ծանուցագիրները թէ Ումուրճայի Գործարանին արտադրութիւնները անարատ գինիներէ չինուած են, նաև նկատողութեան առնելով այն ոլորագան թէ նոյն վարչութիւնը լուրջ ձեռնարկներ կ'ընէ իր հասոյթները ապահովցնելու համար, կը հաստատենք թէ նոյն գործարանին բոլոր արտադրութիւնները անարատ գինիէ չինուած են. հետեւաբար տուինք ներկայ վկայականը։»

Վեհ. Սուլթանին քիմիագէտներէն Պոնկովսքի, Սինկրոս ու Տոքթ. Մանճի

Այդ արտադրութիւնները անարատ ըլլալուն համար դինուորական հիւանդանոցներու մէջ կը գործածուին։

Վաճառուած տեղերը.— Ընդհանուր կրդեռնատեղի Ղալաթիա Քարանթինա փողոց թիւ 4, Էվտոքիաս էֆ. Թուրաճողլու և Պոլիս Հասքը Իսկէլէսի Նիքոլաքի էֆ. Կէվէնճիօղլու։ Դիւրութեան համար մեծ ու փոքր ամաններու մէջ ալ կը ծախուին։ Օղիներուն գինն է օխան 10 ղրշ. 7 ու 5 տարուան գոնեաքներուն՝ 13. 9 ու 6 տարուան գիններուն՝ 3։ կը ծախուին նաև Պոլիս կամուրջին գլուխը Սուրէյնեան վաճառատունը, Լանկա, Թուլումպա մէջտեղ ձեթավաճառ Ռիքեաքի վաճառատունը գին 4 ղրուշի։ Սիրքէճի՝ Հարբային Պարտքի վարչութեան նախկին չէնքին մօտ՝ Մէլլաս։ Հասքը Իսկէլէսի ծըխախոտի մաքսատան մօտ՝ Զիրոնկէլոս։ Պոլիս Պալըք Բազար Բէնիրճի փողոց՝ Սորկի Բասքալիտես։ Ղալաթիա՝ Քօքէրաթիվ Ընկերութեան վաճառատունը Ղալաթիա Սանտրգճիլար՝ Քոսթի Միքա, Խարտանը փողոց՝ Միհալաքի Թէրիտի ու Ռիւբէքճիլէր՝ Եանի Թոթորուլ։ Բերա Մեծ Փողոց Անատոլու խան Գառնիկ Սիմոնեան և Շիշլի Օսման Պէյ քաղինոյին հանդէպ Բէրլքլի Վալիատէ։ Նաև բոլոր նպարավաճառներու, դեղարաններու, հանրային պարտէզներու մէջ և Վոսփորի ամէն կողմերը։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ՏԻԻԶ ՕՂԻՆ

ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՕՐՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՑ ոգելից ըմպելիներու գործարանին մէջ, թիւ 69 Մոմհանէ՝ Ղալաթիա, կը ծախուի Պրուսայի ընտիր տիւզ օղին, առաջին տեսակին մէկ կալօնը 15 ղրշ.ի, երկրորդ տեսակը՝ մէկ կալօնը 12 ղրշ.ի։ Ընտիր տեսակէն մասիֆա, կալօնը 17 ղրշ.ի, երկրորդ տեսակը՝ կալօնը 13 ղրշ.ի։

Յարգոյ հասարակութիւնը անգամ մը եթէ փորձէ այս ըմպելիներէն չատ զոհ պիտի մնայ։ Ուզողը կրնայ օխայով գնել։

663 — 9—24

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ — ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատեայ տոկունութեամբ այն քան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը յարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և չքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝ Բերա, Շիտակ ճամբայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց։

Ղալաթա Սինկէր Խան, Թիւնէլին ետեւ. Թրամվայի կայարանին դիմաց.

ՍՏԱՄՊՈՒԼ Սուլթան Համամ Թիւ 2. Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթասիոնին դիմաց Թիւ 13։

EMULSION SCOTT

ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է «իրօֆոսֆիթ տը չօ է տը սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԹՈՇԼԸ (սըրտաճ),
ԱՆՆԱԻԻՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱՓԵՌՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀՍԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԹԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ 531

ՀՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱՆ

Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատեով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 թուակ Նը (Օ. ամիսէր 1310)

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ Պ. Ալպէր Սիմբնս Ճակրճեան խան, Վոյվոտա փողոց թիւ 67

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Օկկերութեան կեդրոնատեղին է Ս ՈՒԻՍ ԵԷՆԻ խան, Գալաթա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Սամ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի Համի հաշիւնը փողոց, Օսմ. Նոմակատան դիմաց

Ներ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զասօխ Մաբբուհճրլար, Զաբրլը խան, թիւ 21 194

Լ'ԱՆԴՈՒԼ

ՀՐԵՒԵԼԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Նրաշխաւորութեան գումար 187 միլիոն.

1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 329 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմոնտ Զիլի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Թեոֆիլ Հոհոս, Դեր-Նախագահ.
» Ժոզէֆ Հոհոս, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գեորգոն Նաքօ, » » » » »
» Անթուան Բրոքէշ մ'Օսթէն.
Թէոտոր Բոնմէն
Ժան մը Վէնէնկ-Ինկէնհայն

Կառավարութեան Քոմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄԻՒՌ, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական

Ընդհանուր դրագակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ

ՑՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Մարգիոլուի առեւ։

ԱՐԵՒԵԼԻՑ ՀԱՄԱՐ 202

ՀԱՍՊՍԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

396 ՄԵՆ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ. 396

(Եանկի գարեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զըպուլճեանց դիմը)

Կատարելագործեալ դարձիքներու միջոցաւ ամենասասարկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դէմի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ սուտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի տանջանքի։

Ց. Գ. Զմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ էկս or) ինչպէս նաև ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Ծանօթ —Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՋՈՒՆԻՆԸ !! 197

ՄԻՇԷԼ ԹԻՖԼԻԶԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԵՒ ԱԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Ղալաթիա, Վոյվոտա Պանակաւոցին կից թիւ 91

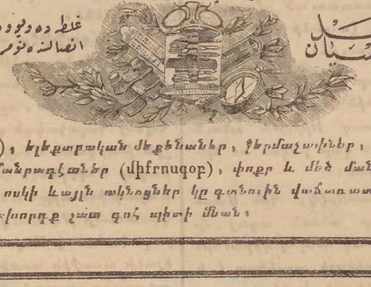

Վաճառատան մէջ ամէն տեսակ ակնաբուժական և վիրաբուժական գործիքներ կը վաճառուին ՄԵԾԱՓԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՓԱՆԱԿ։ Կակուղ և կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, ճուկի կապիչներ (գասրգ պաղը), տեսակ տեսակ գրիչներ (շիրինկա), ելեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադէտներ (միքրոզքոպ) փոքր և մեծ մանրադէտի ապակիներ, նոր տեսակ ոսկի և այլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատան մէջ։ Գիները չատ ժամանակ։ Ցանկանողք չատ գոհ պիտի մնան։

ՎԷՆՍԱՆ ՖՕՅԱՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲԺՇ. ԵՒ ԱԿՆԱԲԺՇ. ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Կ. Պոլիս, Գանճեր Դարբ, Ճելալ Պէյ խանի յիգ, թիւ 1. Ջիգեռ Սիլեր մաղազասը

Ֆերոյիչեալ վաճառատան մէջ ակնաբուժական և վիրաբուժական ամէն տեսակ գործիքներ ՄԵԾԱՓԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՓԱՆԱԿ կը վաճառուին։ Ամէն տեսակ կակուղ և կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, ճուկի կապիչներ (գասրգ պաղը), տեսակ տեսակ գրիչներ (շիրինկա), ելեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադէտներ (միքրոզքոպ) փոքր և մեծ մանրադէտի ապակիներ, նոր տեսակ ոսկի և այլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատան մէջ։ Գիները խիստ ժամանակ։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՇԵԱՒԻՐ

ԸՆԴՀԱԼ Հրլէ, Կ Պոլսոյ Լ Օրթաքէյ

Եւուանդ	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ալպանս	1069	Գոմս	1497	Կոզ	1011	Մալմս	724	Բօզարիս	186
Ալէրթս	3607	Գոնկս	2906	Կրօտնս	1695	Մարէնկս	2273	Սաքֆս	1113
Անճէլս	1541	Գրաս	895	Հիրս	775	Մարդէլլս	3709	Ցիրիս	1735
Արիսազս	2377	Տիտս	4311	Հիտալկս	1581	Միրատս	3557	Սիլիս	1193
Պասանս	1822	Տօմինս	937	Հինաու	3720	Միլս	1057	Մրէրս	1200
Քօրտինս	1264	Տուրս	2383	Հօրադիս	3600	Մօնդէպէլլս	1735	Թասսս	1328
Գրավս	1076	Տրաբս	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնս	841	Տինամս	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Քօրիս	3827
Գրֆֆալս	4431	Էպրս	2464	Իտանս	5540	Օմիս	4100	Թօլէտս	1470
Գէյլրս	1671	Էլտօրատս	1520	Ճիւնս	1080	Օնմարիս	4036	Քօրբիտս	487
Դալիրաս	1337	Էրազս	1841	Քէսս	1053	Օրանտս	1535	Ուրպինս	2429
Դամէս	1244	Ֆիտս	954	Քոլրինս	2307	Բալէրմս	1637	Վասքս	1914
Գազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմնս	1700	Բօլս	510	Վօլս	1289
Ջիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Ռիալթս	2229	Վօլթուրնս	2396
Միսէրս	1834	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանս	2272	Ռինալտս	1663	Սէտս	1850
Ֆլիս	2697	Կալիէս	3060	Լիվօրնս	1643	Բօլս	1613	Զէրս	1200
Գօլորատս	4235	Կիդանս	1243	Լօրենցս	3191	Բմէս	1789		

Լօրենցս չոգենաւը, նաւապետ Ռինկ, ընդհանուր վաճառքով Հրլէն հոս հասած է։

Քօնկս չոգենաւը, նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով Հրլէն մեկնած է ամսոյս 29ին և դեկտ. 12ին հոս կը սպասուի։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԴ ՐԻԶՕ

Թիւ 23—24, Բիւյիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

ՇՈՒՇԵԱՒԻՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ամենէն ուշագրաւ Բարիզի համար. Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Երկրորդ 175 ֆրանք. Ծերեցուցեալ ամենեցուն դիմել Գործակալին Քոփ Հանի Քարաքեան փրայ։ 516 Բ. ԲՐԳՈՒՆ

ՔԻՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒՇԵԱՒԻՐ

Ոչ ոք ոչ նշանակ ոչ ոչ ի Բարի Լիսեռ Արեւելեան գծ։

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Իվերնիա	18900	Պիլլանիա	
Սաքսոնիա	18900	Քանարիա	
Լուքանիա	12952	Վէրլա	
Քամբանիա	12957	Բալվա	
Սուիթանիա	8845	Թիրիա	
Ումպրիա	8120	Ոիբրիա	
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	
Սէրվիա	7392	Կէբրօ	
Ուրտնիա	7289	Շէքսպիրկ	

Դիմել առ ՃՈՒԼԻ և ՍԻՆԿԷՐ Joly et Seager

Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Բերա. Քարա Մուսթաֆա փողոց։

Աբոնատէր ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երբեւեկութիւն կառախումբերու 1900 Սեպտ. 16 (Ն. Տ.) կիրակիէն սկսեալ

ԷՍԿԻ—ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՑԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 224 խառն Առտու Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՈՂ Կառ. Թ. 228 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
12	—	մկն. Էսկի-Շէհիր	ժմ.	3	—
12	43	» Կեօքճէ քըրքը	»	2	20
1	41	» Սապօնճը բունար	»	1	38
2	34	» Ալաեունտ	»	12	40
3	17	» Զէքիւրլէր	»	11	55
4	18	» Տեօյէր	»	11	8
4	47	» Իհսանիյէ	»	10	24
5	11	» Համամ	»	9	56
5	21	» Կապլիկէօլ համամ	»	9	47
6	13	» Աֆիոն Գարա Հիսար	»	9	15
6	48	» Պէյլիք Զօպանլար	»	8	22
7	41	» Զայ	»	7	34
8	27	» Իսկաքլու	»	6	44
8	51	» Եասիհան	»	6	19
9	20	» Աք չէհիր	»	5	57
9	52	» Ազարի քէօյ	»	5	19
10	34	» Զավուշճը քէօյ	»	4	37
11	12	» Իլկին	»	4	5
11	59	» Գաստըն-Խանը	»	3	13
12	48	» Սէրայ-Ինի	»	2	31
1	20	» Մէյտան	»	1	53
2	22	» Բունար-Պաշը	»	12	48
3	—	ժմ. Գոնեա	մկն.	12	—
Իրկն.				Առտ.	

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇԱ ԷՍԿԻ—ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 34 խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 36 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՈՂ Կառ. Թ. 31 խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 33 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
10	55	7	35	մկն. Բարաքէօյ կամուրջ	ժմ.	3	50	11	50
11	20	8	—	ժմ. Հայտար Փաշա	մկն.	3	25	11	5
11	45	8	17	մկն.	ժմ.	3	13	10	25
12	52	9	30	ժմ.	մկն.	1	58	9	40
1	—	9	38	մկն. Բէնտիք	ժմ.	1	50	9	32
1	26	10	5	» Թուզլա	»	1	27	9	5
1	49	10	34	» Կեյպզէ	»	1	4	8	42
2	13	11	—	» Տիլ Իսքէլէսի	»	12	29	8	8
2	24	11	13	» Թավշանճիլ	»	12	17	7	58
2	43	11	34	» Հէրէքէ	»	12	5	7	40
3	4	12	—	» Եարըմճա	»	11	32	7	3
3	18	12	17	» Թիւթիւն Զիֆթլիք	»	11	14	6	50
3	29	12	30	» Տէրինճէ	»	11	3	6	40
3	43	12	48	ժմ. Իզմիտ	մկն.	10	45	6	13
4	5	—	—	մկն.	ժմ.	—	—	5	49
4	42			» Պէյլիք Տէրպէնտ	»			5	12
5	14			» Սապանճա	»			4	54
5	41			» Ատա Բազար	»			3	58
6	28			» Կէյվէ	»			3	32
7	54			» Աք Հիսար	»			3	3
7	29			» Մէքէճէ	»			2	29
7	59			» Լէքիթ	»			1	51
8	37			» Վէզիր Խան	»			1	11
9	20			ժմ. Պիլէճիք	մկն.			—	—
9	35			մկն.	ժմ.	12	10		
10	45			» Բարաքէօյ	»	11	34		
11	29			» Պոզիւք	»	10	57		
12	22			» Ին Քօնիւ	»	10	24		
12	54			» Զուքուր Հիսար	»	9	45		
1	35			ժմ. Էսկի Շէհիր	մկն.				
Իրկն.									

ՋԵՐՄԱՄԱՀԶՈՒԹԵԱՆ

ԱՄԷՆԷՆ ԱԶԴՈՒ ԴԱՐՄԱՆԸ

Երիտասարդական զեղխութիւններէ առաջ եկած ջերմամզուութիւնն ու ամէն կարգի հոսումները եթէ անհնամ ձգուելով չի դարմանուին, սոսկալի հետեւութիւններ կ'ունենան և մինչեւ իսկ որդեծնութենէ կը զրկեն զմարդ։ Թէ նոր սկսած և թէ հինցած ՋԵՐՄԱՄԱՀԶՈՒԹԻՒՆՆ անվնաս կերպով ու հիմնապէս բուժելու համար ՍԱՆԹԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄԵՐԻ ա՛ուամբ դեղ մը հնարուած է որ բնաւ ստամոքսը չվնասելով կարճ ժամանակի մէջ կատարելապէս կ'անհետացնէ հիւանդութիւնը, առանց հետք մը ձգելու։

Ջերմամզուութեան համար թէեւ չատ մը դեղեր կան, բայց անոնք ստամոքսը խանգարելէ և միզանցքն ու ամորձիները ուռեցնելէ և հիւանդն յուսահատեցնելէ ուրիշ բան չեն ծառայեր. մինչդեռ ՍԱՆԹԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄԵՐԻ բոլորովին դերծ է այս անտեղութիւններէն։ Հետեւաբար անոնք որ այս կարգի ծածուկ հիւանդութեանց ենթակայ են ու չեն փութար այս գիտական մեթոտով պատրաստուած դեղը գնել, պարապ տեղը ժամանակ կ'ելլան և ուղղակի կը փճացնեն իրենց առողջութիւնը։

Սանթալ Սալօլէ Էմմերին կը ծախուի մայրաքաղաքիս և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։ Զգուշացէք անուններու նմանութենէն. Էմմերի անունը փնտռեցէք։

661 — 4—52

ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿՕՇԻԿԻ

ՊՕՂՈՍ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Որ 16 տարէ ի վեր Ղալաթիոյ և Բերայի պատրաստ կօշիկի վաճառատանց իր սեպհական գործարանէն կը հայթայթէր եւրոպական նիւթերով պատրաստուած ամէն տեսակ կօշիկ արանց, կանանց և տղայոց, այս տեղամ բացած է ի Ղալաթիա ԿՕՇԻԿԻ ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ մը, ուր նաև միշտ պատրաստ կը գտնուի ֆրանսական և անգլիական գործարաններէ բերուած ամէն տեսակ կօշիկ և լաթէ կօշիկներ, Բօտոք Սիւէտ լուստրին, վիտելա, կլասէ, այծի մորթ, քարամանտալ, և մետաքս, նաև զուտ քթանէ ամէն տեսակ, ամէն գոյն, կտորով և պարզ կիսակօշիկներ։ Ճշմարիտ կտորով և քամոյ։ Ծանձնարարութիւնք կը կատարուին նաև չափս վրայ։ 592

Բարեձեւութիւն, տոկունութիւն եւ անմրձելի ամանութիւն

(Քաղաքէս դուրս՝ գնոյ ԹԻ. 15)